

Raport stanowi trzecią z kolei, dokonaną przez PwC ocenę szans i wyzwań rozwojowych stojących przed polskimi metropoliami. Poprzednie dwa raporty zostały przez nas przedstawione w latach 2007 i 2011, wzbudzając powszechne zainteresowanie i stanowiąc zachętę dla pogłębionej dyskusji na temat strategii rozwojowej.

Rzeszów

Podkarpacki beniaminek może stać się silnym rywalem

Raport o polskich metropoliach 2015

Spis treści

Metodyka 2

*Wyniki badania 2015:
Rzeszów na tle pozostałych polskich metropolii* 4

Rzeszów

Najważniejsze wnioski i rekomendacje 11

1. Ludzie 13

2. Jakość Życia 16

3. Wizerunek 20

4. Instytucje 23

5. Infrastruktura 26

6. Finanse 29

7. Inwestycje 32

Wprowadzenie

Można zaryzykować twierdzenie, że miniona dekada stanowiła okres najbardziej burzliwego rozwoju polskich miast w całej ich nowoczesnej historii.

Przemianom gospodarczym i społecznym towarzyszyły radykalne zmiany w zakresie jakości życia, infrastruktury, funkcjonowania instytucji publicznych, aktywności miast jako centrów życia kulturalnego. Polskie metropolie znalazły się w awangardzie zachodzących w kraju przemian, korzystając z sukcesów transformacji gospodarczej i szans tworzonych przez procesy integracji europejskiej.

Obecny Raport stanowi trzecią z kolei, dokonaną przez PwC ocenę szans i wyzwań rozwojowych stojących przed polskimi metropoliami. Poprzednie dwa raporty zostały przedstawione w latach 2007 i 2011, wzbudzając powszechne zainteresowanie i stanowiąc zachętę dla pogłębionej dyskusji na temat strategii rozwojowej. Europa potrzebuje silnych miast i regionów, w których dobrze się żyje – to stwierdzenie, stanowiące myśl przewodnią „Karty Lipskiej” przyjętej przez Unię Europejską w roku 2007, może stanowić motto dla wszystkich tych opracowań.

Staraliśmy się w nich oszacować wielkość kapitału rozwojowego, jakim dysponują polskie miasta. Zgodnie z metodyką opracowaną przez PwC, kapitał ten rozbiliśmy na siedem składowych (nazywanych „siedmioma kapitałami” i odnoszących się do poszczególnych obszarów rozwoju), których poziom szacowaliśmy osobno, na podstawie szeregu wyselekcjonowanych wskaźników. Choć dobór wskaźników ulega pewnym zmianom, wraz ze zmieniającą się rzeczywistością, udało nam się zachować rozsądny stopień porównywalności pomiaru kapitałów między poszczególnymi opracowaniami. Rozszerza się również lista objętych badaniem miast: z 7 w roku 2007, poprzez 11 w roku 2011, do 12 w obecnym Raporcie, analizującym sytuację wszystkich miast należących do Unii Metropolii Polskich.

Zachęcamy do lektury, refleksji i wspólnej dyskusji.

Dionizy Smoleń

Lider Zespołu ds. Sektora
Publicznego PwC

Witold M. Orłowski

Główny Doradca Ekonomiczny PwC

W analizie potencjału rozwojowego polskich miast posługujemy się pojęciem 7 kapitałów, z których każdy jest ważny dla rozwoju metropolii. Miasto o wysokim potencjale rozwojowym, to miasto posiadające dobrze i równomiernie rozwinięte wszystkie 7 kapitałów.

Metodyka

Siedem kapitałów rozwojowych

Celem raportu jest określenie kapitałów rozwojowych, którymi dysponują obecnie polskie metropolie. Tylko właściwa analiza i ocena najważniejszych mocnych i słabych stron miasta, wsparta klarowną strategią i właściwymi priorytetami wykorzystania dostępnych środków rozwojowych, pozwoli na prawdziwy sukces w przeobrażaniu polskich miast w kwitnące europejskie metropolie.

Pomiar potencjału rozwojowego polskich miast odbywa się na podstawie metodyki opracowanej przez PwC i stosowanej do oceny sytuacji metropolii. Bazuje ona na przekonaniu, że dla harmonijnego rozwoju niezbędne jest jednoczesne posiadanie szeregu różnorodnych zasobów, umownie nazwanych kapitałami miasta.

We współczesnej ekonomii słowo „kapitał” rozumie się bardzo szeroko – dotyczy nie tylko pieniędzy, budynków i maszyn, ale i kwalifikacji ludzi (kapitał ludzki), umiejętności współdziałania (kapitał społeczny), wiedzy i doświadczenia. Najogólniej mówiąc, przez kapitał rozumiemy wszelkie zasoby niezbędne do rozwoju: finansowe, rzeczowe, ludzkie, a nawet takie, które istnieją w sferze odczuć (np. kapitał wizerunku). Wspólną cechą kapitałów jest to, że aby je rozwinąć trzeba umiejętnie przez lata inwestować.

W analizie potencjału rozwojowego polskich miast posługujemy się pojęciem 7 kapitałów, z których każdy jest ważny dla rozwoju metropolii. Miasto o wysokim potencjale rozwojowym, to miasto posiadające dobrze i równomiernie

rozwinięte wszystkie 7 kapitałów. Jeśli któregoś z kapitałów brakuje, stanowi to wyzwanie dla metropolii – i wskazuje pożądany kierunek strategicznych działań.

Wszystkie wskaźniki, łączne i cząstkowe, zostały zdefiniowane i wyliczone w taki sposób, że wartość wyższa oznacza większą wartość kapitału, a średnia dla 12 badanych miast wynosi 100.

Raport bazuje na pomiarze porównywalnych danych, dostępnych w maju 2015. Generalnie dane pochodzą z lat 2013-14, a autorzy raportu dołożyli starań w celu uwzględnienia najświeższych możliwych danych, dostępnych dla wszystkich 12 porównywanych miast.

Jak czytać wykres radarowy?

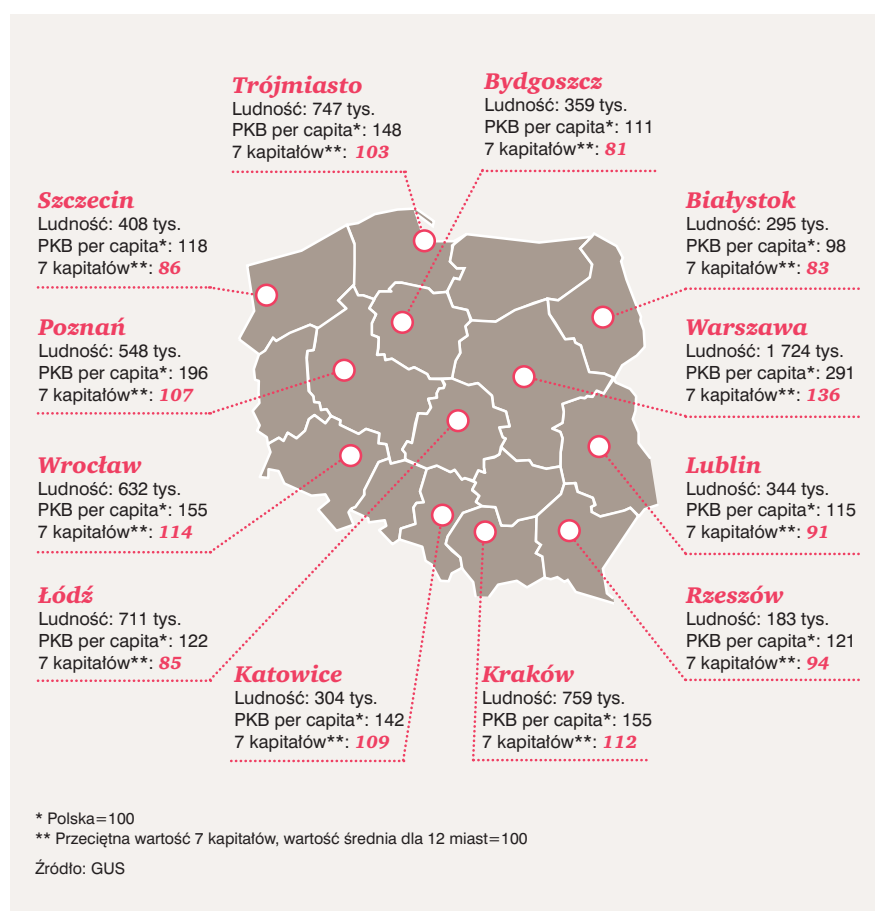
Przy prezentacji 7 kapitałów posługujemy się wykresami radarowymi, pozwalającymi mierzyć sytuację miasta w kilku obszarach lub podobszarach wchodzących jednocześnie w skład kapitału: im więcej obszarów, tym więcej osi, na których odkładamy wartości wskaźników charakteryzujących sytuację miasta. Połączone punkty na osiach tworzą figurę – trójkąt, czworokąt lub pięciokąt (ile osi, tyle wierzchołków ma figura).

Na wykresach pokazano kształtowanie się kapitału analizowanego miasta (obszar zaznaczony na czerwono) oraz kształtowanie się kapitałów wszystkich 12 wielkich miast Polski (obszar zaznaczony na szaro – minimalne i maksymalne wskaźniki danego rodzaju kapitału).

Analizując wykres powinniśmy zwrócić uwagę na:

- **Wielkość zakreślonego obszaru** – im obszar większy, tym wyższy poziom kapitału.
- **Kształt figury** – im bardziej proporcjonalny, tym bardziej zrównoważony rozwój poszczególnych mierzonych kapitałów. „Wyciągnięcie” figury w którąkolwiek ze stron sugeruje, że w danej dziedzinie kapitał jest bardziej rozwinięty od średniej, „cofnięcie” któregoś z wierzchołków – że jego rozwój jest tu niedostateczny.

Podstawowe dane o polskich metropoliach

Dane dotyczące ludności z końca 2013, PKB na głowę mieszkańca z 2012 roku (najświeższe dostępne dane GUS i szacunki PwC) oraz przeciętna wartość 7 kapitałów w roku 2014.

Miniona dekada była okresem dużego sukcesu rozwojowego polskich metropolii. Było to wynikiem pomyślnego rozwoju gospodarczego Polski, odnotowującej (obok Słowacji) najwyższe tempo wzrostu PKB w Unii Europejskiej.

Wyniki badania 2015: Rzeszów na tle pozostałych polskich metropolii

Polskie metropolie i obszary metropolitalne stanowią najważniejszą, z gospodarczego punktu widzenia, część kraju.

W 12 miastach objętych badaniem mieszka 7,5 miliona osób, czyli 19% całej ludności kraju, wytwarzając 34% całkowitego PKB. Jednak w 12 obszarach metropolitalnych powstałych wokół tych miast, mieszka 15,7 miliona osób, czyli 41% całej ludności, wytwarzając aż 54% całkowitego PKB Polski. Metropolie są nie tylko centrum życia gospodarczego, ale również – a może przede wszystkim – centrami kulturowymi, ośrodkami największej aktywności naukowej, artystycznej, edukacyjnej.

Sukces metropolii jest kluczową determinantą sukcesu całego regionu.

Miniona dekada była okresem sukcesu rozwojowego polskich metropolii. Było to wynikiem pomyślnego rozwoju gospodarczego Polski, odnotowującej (obok Słowacji) najwyższe tempo wzrostu PKB w Unii Europejskiej. Przy realnym wzroście PKB w kraju o 35% w latach 2005-14, przeciętny wzrost w 12 metropoliach wyniósł 34%.

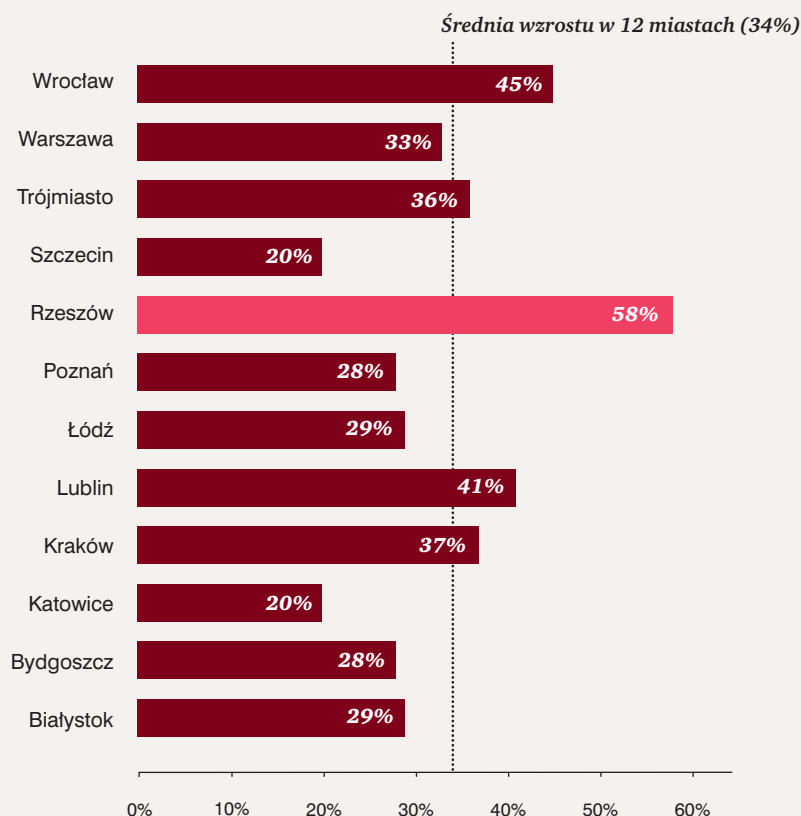
7,5 mln

osób czyli

19%

całej ludności kraju, mieszka w 12 miastach objętych badaniem

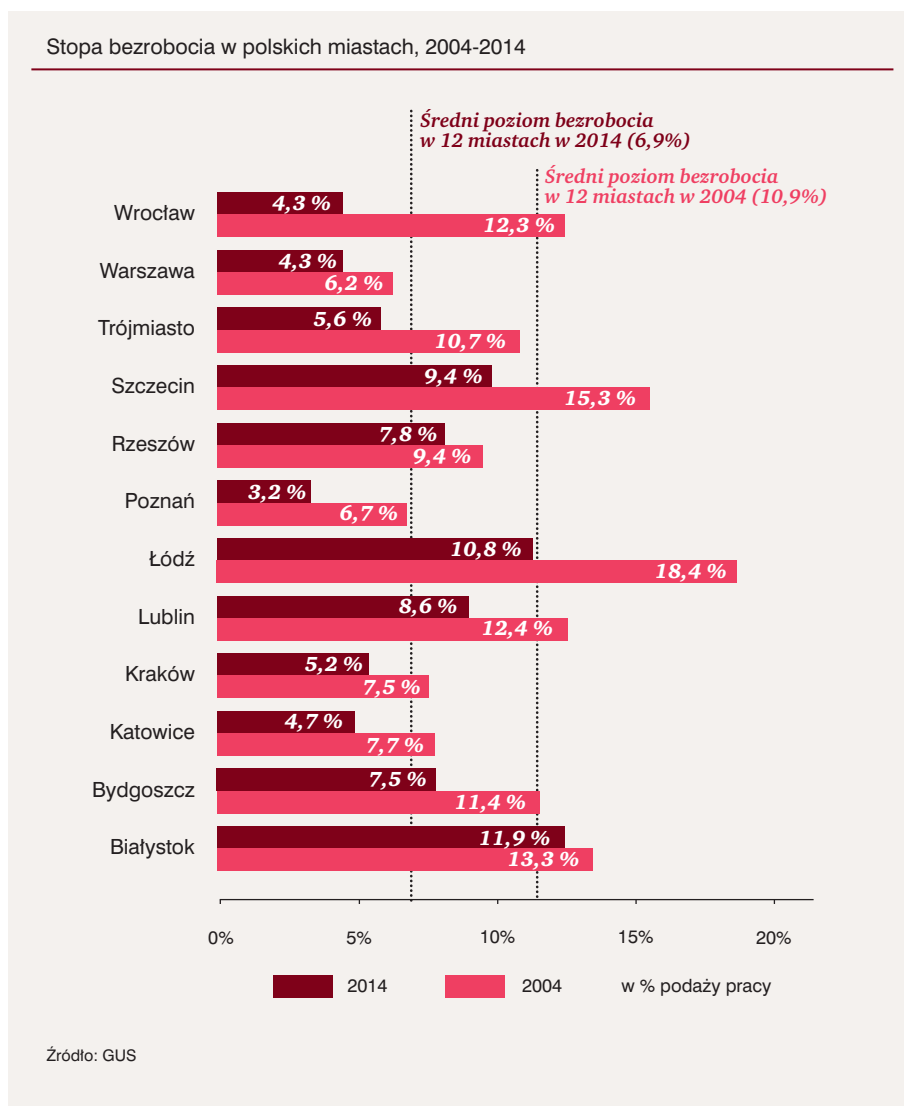
Realny wzrost PKB polskich miast, 2004-2012

Źródło: szacunki PwC na podstawie danych GUS

Najwyższe tempo wzrostu odnotował Rzeszów (o 58%), Wrocław (45%), Lublin (41%) i Kraków (37%). Dobre wyniki uzyskane przez dwa miasta Polski wschodniej sugerują, że są one w stanie korzystać ze środków rozwojowych zarezerwowanych dla tej części kraju. Poniżej średniej kształtują się wyniki Szczecina i Katowic (wzrost o 20%). O ile w przypadku Katowic może to być stale efekt szczególnie trudnych procesów restrukturyzacyjnych na Śląsku, o tyle wynik Szczecina może oznaczać bowiem kłopoty rozwojowe samego miasta, nie wykorzystującego wciąż atutów tworzonych przez położenie geograficzne.

Sukcesy w zakresie wzrostu gospodarczego, a także obserwowane trendy demograficzne (w tym zjawiska emigracji) spowodowały w ciągu minionej dekady radykalną poprawę na rynku pracy we wszystkich badanych miastach. Przeciętna stopa bezrobocia rejestrowanego we wszystkich 12 miastach spadła z 11% w roku 2004 poniżej 7% w roku 2014. Progres była największy w kwitującym gospodarzo Wrocławiu oraz w kończącej trudny proces transformacji i zwiększającej dywersyfikację gospodarki Łodzi (w obu przypadkach spadek stopy bezrobocia o 8 punktów procentowych).

W końcu roku 2014 bezrobocie rejestrowane utrzymywało się na wysokim poziomie (ponad 6%) w 3 metropoliach Polski wschodniej, Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy. Mimo dynamicznego spadku w ciągu ostatnich 10 lat, jest to nadal oznaką poważnych wyzwań rozwojowych w tych miastach. W przypadku pozostałych 6 metropolii odnotowane rejestrowane bezrobocie poniżej 6% oznaczało, że w praktyce rynek pracy był zbilansowany, a niekiedy być może występowało zjawisko nadwyżkowego popytu na pracę.

Przeciętna stopa bezrobocia rejestrowanego we wszystkich 12 miastach w 2004 roku wynosiła

11%

w roku 2014 spadła poniżej

7%

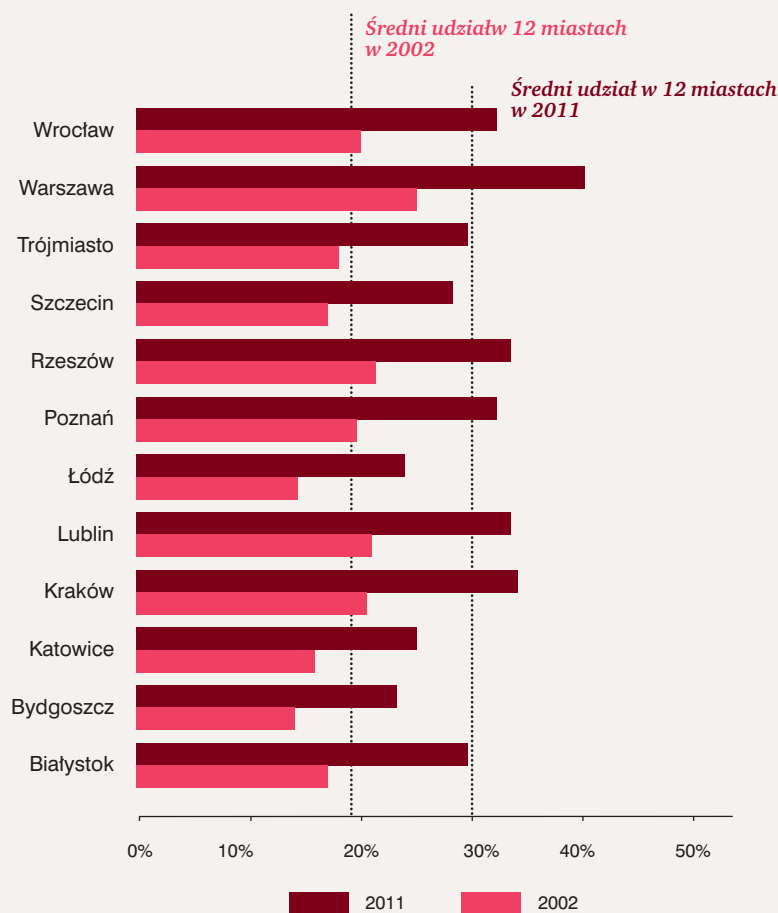
Głównym czynnikiem długookresowych zmian była niewątpliwie poprawa najcenniejszego z kapitałów rozwojowych polskich miast – kapitału ludzkiego i społecznego. W ciągu dekady 2002-11 (wyznaczonej przez kolejne spisy powszechne ludności przeprowadzone przez GUS), przeciętny odsetek osób z wyższym wykształceniem wśród ludności powyżej 17 lat wzrósł we wszystkich 12 miastach z 19% do 30%, przy czym największy wzrost tego wskaźnika odnotowała Warszawa i Kraków (po 14%), a listę zamykają Łódź, Katowice i Bydgoszcz (po 9%).

W roku 2011 najwyższym odsetkiem osób z wyższym wykształceniem szczyliła się Warszawa (40%), a za nią Kraków, Wrocław, Poznań, Lublin i Rzeszów (33-34%). Najmniej korzystnie – spośród badanych miast – sytuacja przedstawiała się pod tym względem w Łodzi, Bydgoszczy i Katowicach (23-25%), choć biorąc pod uwagę początek badań miasta te odnotowały znaczącą poprawę.

40%

wynosił odsetek osób z wyższym wykształceniem w Warszawie w 2011 roku

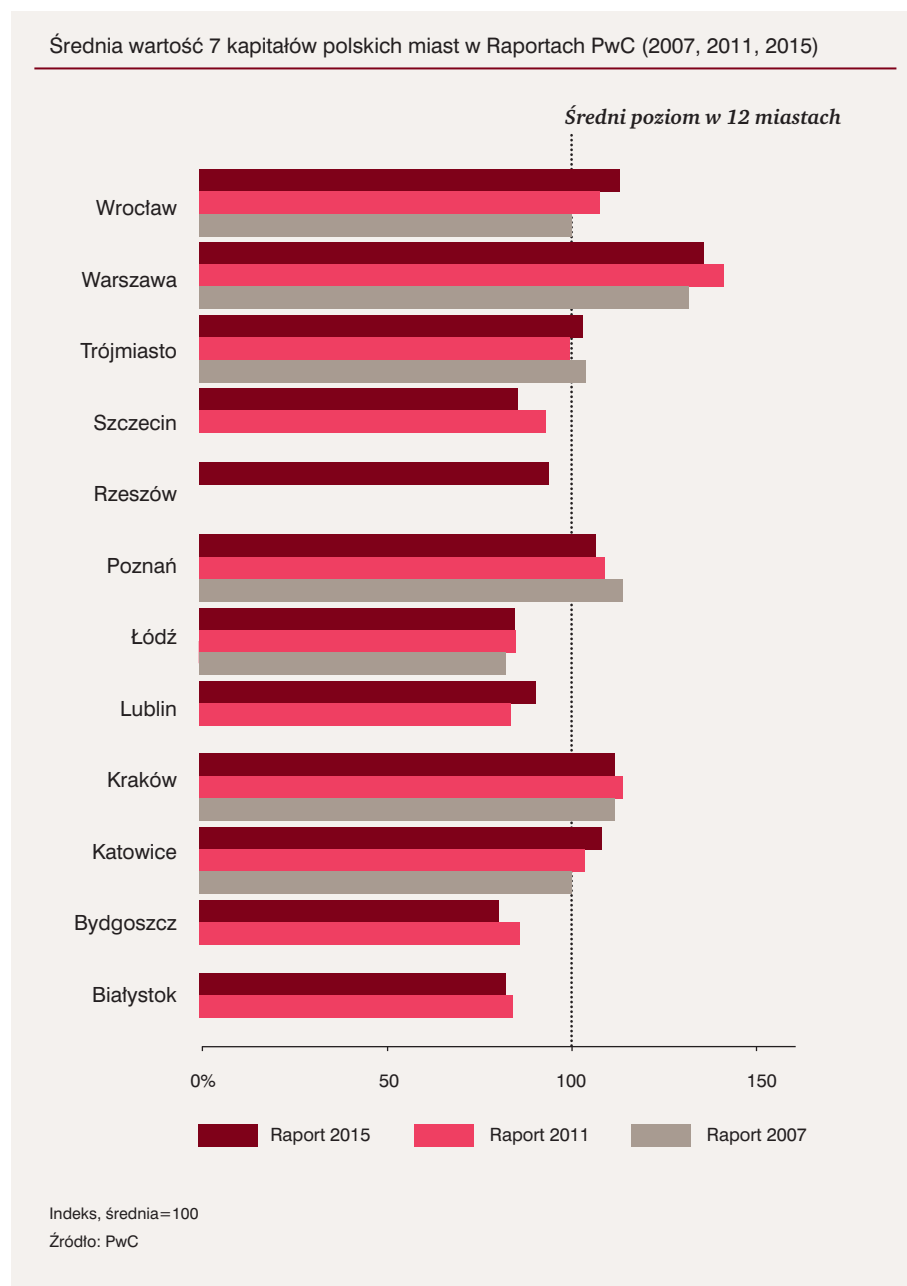
Udział osób z wyższym wykształceniem w polskich miastach, 2002-2011

Najwyższym przeciętnym poziomem 7 kapitałów dysponuje dziś Warszawa (135% średniego poziomu), Wrocław i Kraków (112-114%), Katowice i Poznań (107-109%) oraz Trójmiasto (103%).

Kapitał ludzki i społeczny jest tylko jednym z 7 kapitałów, które mierzymy w 12 polskich metropoliach. Choć rozwój każdego z nich należy analizować odrębnie, wskaźnik średniego poziomu rozwoju 7 kapitałów, oraz jego zmiany w czasie, mogą dać pewne pojęcie o dynamice zachodzących przemian.

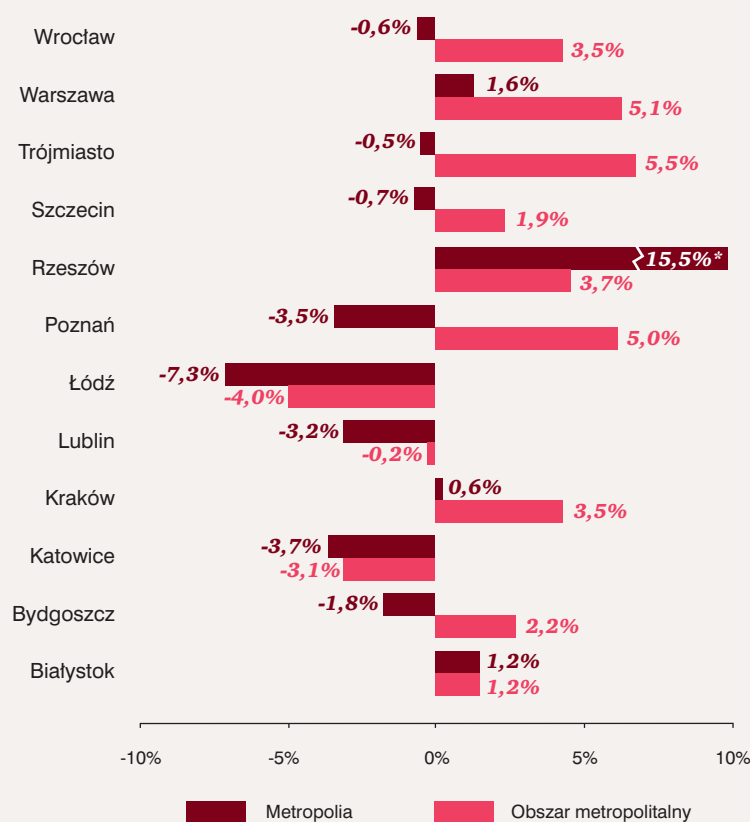
Nie ma wątpliwości, że w odniesieniu do wszystkich badanych miast mieliśmy do czynienia ze wzrostem 7 kapitałów. Jednak nie był on we wszystkich metropoliach równie dynamiczny. W ciągu minionej dekady kapitały rosły zdecydowanie szybciej niż przeciętnie w przypadku Wrocławia i Katowic (w krótszym okresie 4 lat, dla którego mamy porównywalne dane, również w Lublinie). W Warszawie, Krakowie, Łodzi i Trójmieście wzrost kapitału był bliski średniemu (w krótszym okresie również w Białymstoku). Wzrost kapitałów nieco wolniejszy od przeciętnego odnotował Poznań (w krótszym okresie również Szczecin i Bydgoszcz). Najwyższym przeciętnym poziomem 7 kapitałów dysponuje dziś Warszawa (135% średniego poziomu), Wrocław i Kraków (112-114%), Katowice i Poznań (107-109%) oraz Trójmiasto (103%). Poniżej średniej lokuje się przeciętny poziom 7 kapitałów w Rzeszowie i Lublinie (91-94%), Łodzi i Szczecinie (85-86%), a także w Białymstoku i Bydgoszczy (81-83%).

W ostatecznym rozrachunku, jednym z najważniejszych wskaźników określających relatywne powodzenie polskich metropolii w ciągu minionej dekady są zmiany ludności zaobserwowane na całym obszarze metropolitalnym, będące wynikiem zarówno zmian demograficznych, jak zjawisk migracyjnych. Wzrost ludności obszaru metropolitalnego oznacza generalnie duży sukces rozwojowy, spadek – niepożądaną kumulację nierozwiązanych wciąż problemów. Charakterystycznym zjawiskiem było przy tym w większości przypadków zmniejszenie ludności samego miasta, któremu towarzyszył wzrost ludności na obszarach otaczających. Wyjątkami od tej reguły były tylko Warszawa i Kraków, gdzie wzrosła zarówno ludność miasta, jak obszarów otaczających. Wzrost populacji Rzeszowa i Białegostoku wynikał głównie z rozszerzenia granic obu miast.

Największy wzrost liczby ludności nastąpił na obszarach metropolitalnych Trójmiasta, Warszawy i Poznania (wzrost o 5%), a także Wrocławia, Krakowa i Rzeszowa (wzrost o 3,5%). Wolniejszy wzrost wystąpił na obszarach metropolitalnych Bydgoszczy, Szczecina i Białegostoku (wzrost o 1-2%). Ludność obszaru metropolitalnego Lublina nie uległa zmianie, natomiast znaczący spadek nastąpił w obszarach metropolitalnych Katowic i Łodzi (spadek o 3-4%).

Zmiany liczby ludności w polskich obszarach metropolitalnych, 2004-2013

* Wzrost wynikał głównie z rozszerzenia obszaru miasta

Źródło: GUS

5%

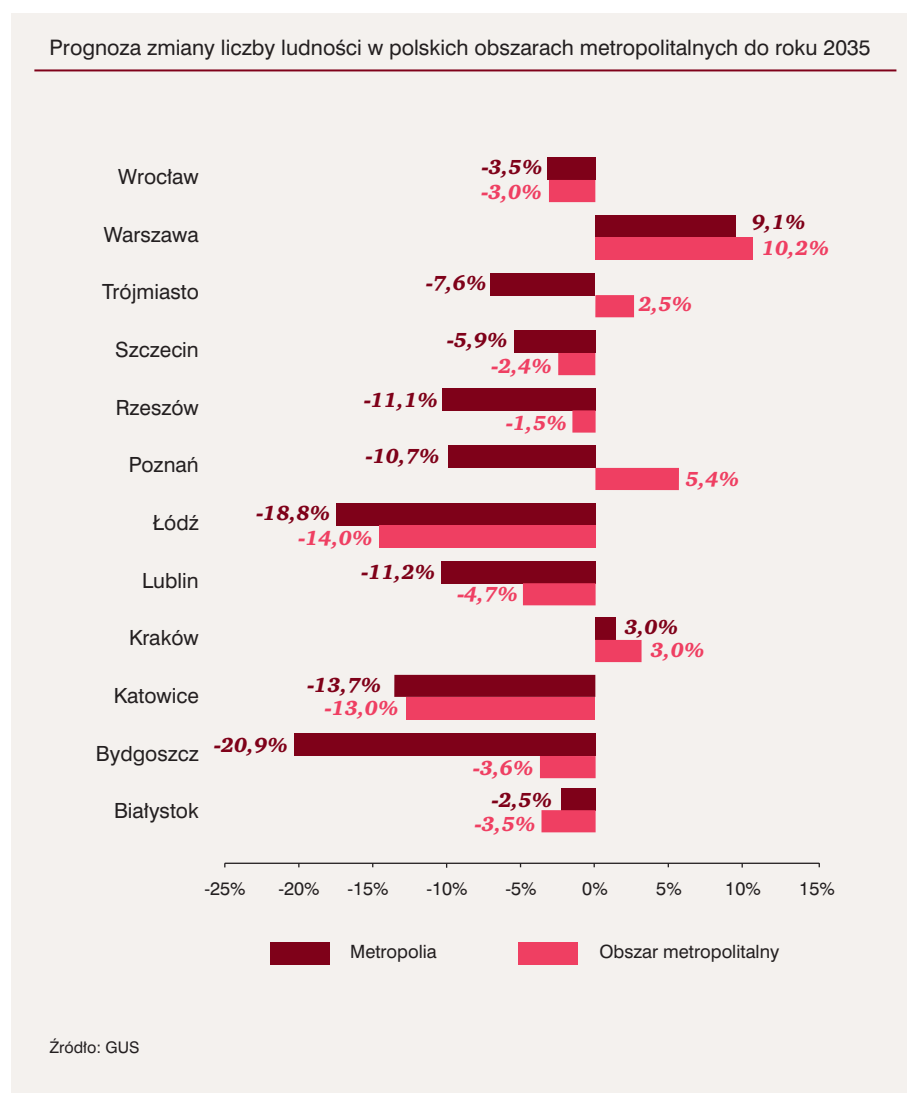
to największy wzrost liczby ludności, który wystąpił na obszarach metropolitalnych Trójmiasta, Warszawy i Poznania

Zgodnie z prognozą GUS, do roku 2035 wzrost ludności nastąpi jedynie w Warszawie (wzrost o 9%) oraz nieznacznie zwiększającą populację Krakowie.

Daleko większe znaczenie ma jednak prognoza ludności GUS na najbliższe 20 lat, wynikająca z analizy obecnej struktury demograficznej i obserwowanych trendów w zakresie migracji. Zgodnie z tą prognozą, do roku 2035 wzrost ludności nastąpi jedynie w Warszawie (wzrost o 9%) oraz nieznacznie zwiększającą populację Krakowie. W pozostałych polskich metropoliach populacja zmniejszy się, a największy spadek oczekiwany jest w Bydgoszczy i Łodzi (spadek po ok. 20%). Spadek liczby ludności metropolii skompensowany będzie w pełni wzrostem liczby ludności obszarów otaczających jedynie w przypadku Poznania i Trójmiasta.

W efekcie tego, do roku 2035 zwiększeniu ulegnie ludność obszarów metropolitalnych Warszawy, Krakowa, Poznania i Trójmiasta, a spadnie ludność pozostałych obszarów metropolitalnych (najsilniej łódzkiego i katowickiego). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym, według dzisiejszej definicji tego wieku, zwiększy się w polskich metropoliach z 22% do 27%. Najlepiej sytuacja będzie się pod tym względem kształtować w Warszawie i Krakowie (25%), najmniej korzystnie w Łodzi (31%).

Należy jednak dodać, że obecna prognoza GUS w nieznacznym stopniu uwzględnia możliwe kształtowanie się trendów migracyjnych, a zwłaszcza imigracji do Polski. W przypadku prawdopodobnego wyraźnego wzrostu liczby imigrantów, trendy w zakresie zmian populacji i struktury demograficznej polskich metropolii i obszarów metropolitalnych mogą ulec poprawie, zwłaszcza w przypadku metropolii które odniosą wyraźny sukces w zakresie rozwoju gospodarki i poprawy jakości życia.

Wyzwania na przyszłość: strategia i współpraca

Trudno porównać polskie metropolie dnia dzisiejszego nie tylko z ich obrazem sprzed ćwierć wieku, kiedy zaczynała się polska transformacja, ale nawet sprzed dekady, kiedy Polska zaczynała dopiero odczuwać pierwsze efekty członkostwa w Unii Europejskiej.

Zmiany są ogromne i wielowymiarowe, dotykające każdej dziedziny życia miast i ich mieszkańców. Mimo to, droga do pokonania w celu zapewnienia poziomu i jakości życia na poziomie takim, jak w dobrze rozwiniętych metropoliach zachodniej Europy, pozostaje ciągle jeszcze daleka. Wysiłek, jaki muszą podjąć w tym celu w najbliższych latach polskie metropolie, jest więc nadal znaczący.

Rozwój gospodarczy, integracja europejska i przemiany zachodzące w kraju i społeczeństwie dały polskim miastom szansę na wyraźne przyspieszenie procesu akumulacji kapitału rozwojowego we wszystkich siedmiu obszarach, które uznajemy za kluczowe dla ich przyszłości.

Należy jednak pamiętać, że kapitał rozwojowy akumuluje się latami, a na efekty wzrostu zasobów kapitału w postaci zwiększenia dochodów, aktywności gospodarczej i jakości życia mieszkańców trzeba często długo czekać. Kluczowe znaczenie ma więc przyjęcie odpowiedniej, strategicznej i długookresowej perspektywy w planowaniu rozwoju miasta, bazującej na kluczowych zasobach i eliminującej główne niedostatki w zakresie 7 kapitałów. Wybór strategii, a następnie jej skuteczna realizacja wymaga umiejętnego współdziałania wszystkich instytucji zainteresowanych sukcesem rozwojowym: władz, biznesu i społeczeństwa obywatelskiego. Prawdziwy sukces osiągną tylko te metropolie, których mieszkańcy będą umieli zdobyć się na taką współpracę.

Rzeszów

Najważniejsze wnioski i rekomendacje

Podkarpacki beniaminek może stać się silnym rywalem

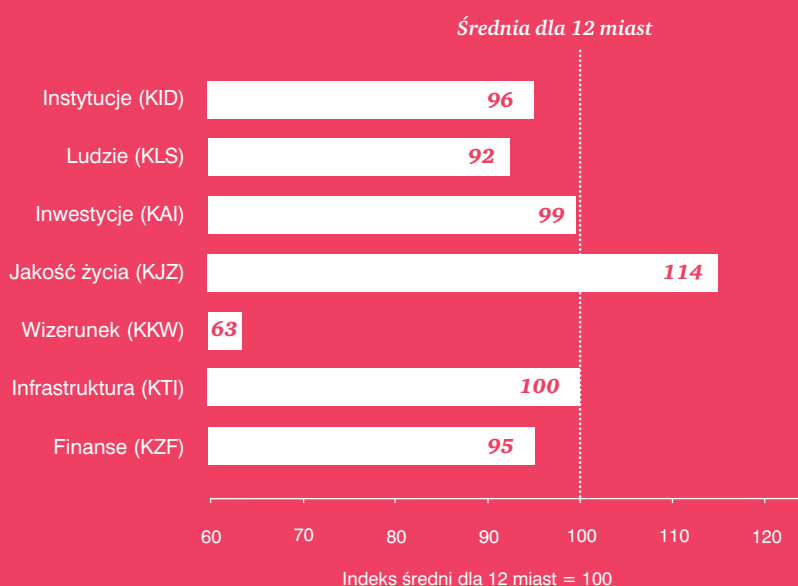
Choć Rzeszów po raz pierwszy uczestniczy w prowadzonych przez nas porównaniach, może być uznany za potencjalnie groźnego rywala dla większych metropolii. Miasto bardzo dobrze się rozwija (najszybszy wzrost PKB), dysponuje wyjątkowo dobrymi wskaźnikami jakości życia, dość dobrze rozwiniętym kapitałem ludzkim i infrastrukturą (choć w niektórych obszarach potrzebny jest jej intensywny rozwój). Korzysta też bardzo umiejętnie z szans, jakie tworzy uprzywilejowany dostęp do funduszy unijnych.

Jednocześnie jednak warto zwrócić uwagę na pewne słabości Rzeszowa. Choć kapitał ludzki jest zadowalający, piętą achillesową jest stosunkowo niska aktywność społeczna mierzona

działalnością organizacji pozarządowych i niewielki poziom zaufania do mechanizmów gospodarki rynkowej – w rozumieniu zakładania działalności gospodarczej przez mieszkańców miasta. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy może być nieodpowiedni nacisk położony na edukację ekonomiczną przede wszystkim na poziomie akademickim, ale też w szkołach średnich (np. podstawy przedsiębiorczości). Jednak nie można pominąć faktu, że w ostatnim czasie obserwuje się coraz prężniej działające klastry i inkubatory przedsiębiorczości oraz tworzy się środowisko start-upowe. Obiektywnie korzystna sytuacja w zakresie warunków do inwestowania, w tym bliskość Doliny Lotniczej, w niedostatecznym stopniu przekłada się na inwestycje rzeczywiście dokonane

w mieście. Istotnym obszarem do poprawy jest jednak niewątpliwie wizerunek, jeszcze nie przyciągający do miasta turystów – w szczególności turystów zagranicznych.

Miasto może kontynuować swój pomyślny rozwój i stać się prawdziwym ośrodkiem metropolitalnym Polski południowo-wschodniej, jednak warunkiem dalszego sukcesu jest podjęcie skutecznych działań w zakresie poprawy wizerunku i bardziej sprawnej obsługi inwestorów. Miasto potrzebuje bardziej rozwiniętego sektora edukacyjnego i lepszej infrastruktury. Najtrudniejszym zadaniem długookresowym jest jednak niewątpliwie zwiększenie aktywności mieszkańców, zarówno w sferze społecznej jak gospodarczej.

Miasto nieuwzględnione w Raporcie 2011

Najmocniejsze strony miasta:

- Wysoka jakość życia codziennego, dobra opieka medyczna
- Bardzo dobra sytuacja demograficzna
- Skuteczność w wykorzystaniu funduszy unijnych

Główne problemy do rozwiązania:

- Poprawa wizerunku miasta i zwiększenie jego rozpoznawalności
- Jakość usług edukacyjnych
- Poprawa infrastruktury transportowej i komunikacji miejskiej

Ludzie są najważniejszym i najcenniejszym zasobem, określającym szanse rozwojowe miasta.

Ludzie

Dlaczego mierzymy Kapitał Ludzki i Społeczny?

Ludzie są najważniejszym i najcenniejszym zasobem, określającym szanse rozwojowe miasta. We współczesnym świecie można kupić niemal wszystko: wynająć firmę reklamową, która zajmie się promocją miasta, znaleźć inwestorów, którzy wyłożą pieniądze na rozwój infrastruktury, zbudować sprawną administrację i system internetowej obsługi mieszkańców miasta. Ale nic nie zastąpi ludzi: ich kwalifikacji, zapału do pracy, aktywności w działalności gospodarczej i społecznej. Na dłuższą metę to właśnie ludzie – a szerzej mówiąc, Kapitał Ludzki i Społeczny, czyli zespół cech określających wartość posiadanych zasobów ludzkich – decydują o rozwoju ekonomicznym i o sukcesie miasta.

Wartość zasobów ludzkich zależy od wielu czynników. Na część z nich możemy wpływać w niewielkim stopniu (np. na strukturę demograficzną). Nie można również zmusić ludzi do działalności gospodarczej i społecznej – choć można starać się do niej zachęcać i ułatwiać wszelkie inicjatywy w tym zakresie. Ale w niektórych dziedzinach – np. edukacji albo rynku pracy – możliwości aktywnych działań ze strony władz miejskich są całkiem spore.

Definicja Kapitału Ludzkiego i Społecznego (KLS)

Kapitał Ludzki i Społeczny oznacza syntetyczną miarę wartości zasobów ludzkich, którymi dysponuje miasto. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznajemy pięć cech: demografię, wykształcenie, nastawienie mieszkańców do gospodarki rynkowej, funkcjonowanie na rynku pracy oraz aktywność społeczeństwa obywatelskiego.

KLS: sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna miasta określona jest w pierwszej kolejności przez strukturę wieku oraz przez liczbę rodzących się dzieci. Zgodnie z przyjętą metodyką, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie demografii to: wskaźnik obciążenia demograficznego, udział osób starszych w ludności miasta oraz liczba urodzin dzieci na 1000 mieszkańców.

Pod względem demografii sytuacja Rzeszowa utrzymuje się na dobrym poziomie. Wskaźnik obciążenia demograficznego wynosi 0,54 (co oznacza, że na 2 osoby w wieku produkcyjnym przypada nieznacznie więcej niż jedna osoba młodsza lub starsza) i jest to wynik lepszy, niż średnia wśród badanych wielkich miast Polski.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest najniższy w kraju i wynosi 17,8% (średnia dla badanych miast wynosi 21%). Rzeszów jest miastem ludzi młodych, w którym rodzi się najwięcej dzieci na 1000 mieszkańców – 10,7 (1. miejsce ex aequo z Warszawą).

Przy średnim poziomie KLS w zakresie demografii dla 12 porównywanych miast równym 100, KLS w Rzeszowie wyznaczamy na poziomie 113,4.

KLS: wykształcenie

We współczesnej gospodarce o jakości zasobów ludzkich decydują w znacznej mierze kwalifikacje. Pomiar wymaga więc dokonania analizy przeciętnego poziomu wykształcenia mieszkańców: im lepsze wykształcenie, tym bardziej atrakcyjnym miejscem staje się miasto do inwestowania i prowadzenia działalności.

W naszej metodyce, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie wykształcenia to odsetek osób z wykształceniem wyższym i średnim, liczba studentów szkół wyższych przypadających na 1000 mieszkańców oraz wskaźnik czytelnictwa gazet (procent ludności regularnie czytających jeden z 3 głównych dzienników ogólnokrajowych).

Z analizy wynika, że w zakresie wykształcenia ludności sytuacja Rzeszowa jest bardzo dobra. Odsetek ludności z wyższym wykształceniem wynosi aż 30,4% (lepiej pod tym względem jest tylko w Warszawie). Stolica Podkarpacia jest także miastem studentów – statystycznie w mieście studiuje najwięcej osób w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w grupie objętej badaniem.

Wskaźnik czytelnictwa prasy w Rzeszowie kształtuje się na poziomie nieco poniżej średniej dla 12 badanych miast i wynosi 12,5%.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS Rzeszowa w zakresie wykształcenia wyliczamy na poziomie 121,7.

Ludzie

KLS: stosunek do gospodarki rynkowej

Na perspektywy rozwoju wpływa też stosunek mieszkańców miasta do gospodarki rynkowej – tam, gdzie ludzie bardziej akceptują reguły rynku, łatwiej się też do niego dostosowują, są bardziej aktywni i odnoszą większe sukcesy gospodarcze.

Wskaźnikiem użytym do pomiaru KLS w tym zakresie jest zarejestrowany odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą.

KLS: rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy, z punktu widzenia kapitału ludzkiego, to przede wszystkim dostępność pracowników o poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacjach. W mieście o wysokim kapitale ludzkim powinniśmy obserwować niską stopę bezrobocia.

KLS w zakresie rynku pracy mierzymy analizując stopę bezrobocia – ogólną oraz wyliczoną jedynie dla młodzieży.

KLS: aktywność społeczeństwa obywatelskiego

Wysoka aktywność społeczeństwa obywatelskiego oznacza, że w mieście istnieje duży kapitał społeczny – ludzie są gotowi do działań we wspólnym interesie.

KLS w zakresie aktywności społeczeństwa obywatelskiego mierzymy poprzez ilość zgłoszonych projektów do budżetu partycypacyjnego w przeliczeniu na liczbę mieszkańców oraz średnią frekwencję wyborczą (wybory parlamentarne 2011, wybory prezydenckie 2010, europejskie i samorządowe 2014).

Wyniki pomiaru wskazują, że sytuacja w zakresie postaw prorynkowych Rzeszowa jest zdecydowanie mniej korzystna, niż w pozostałych badanych miastach. Odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą należy do najniższych w 12 największych metropoliach i wynosi 8,7%.

KLS Rzeszowa w zakresie stosunku do gospodarki rynkowej wynosi 82,9, przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100.

Sytuacja na rynku pracy stanowi wyzwanie dla władz Rzeszowa. Stopa bezrobocia jest wysoka i wynosi 7,8% (przy średniej dla 12 największych metropolii wynoszącej 5,9%). Również bezrobocie wśród młodzieży przekracza średnią.

Ogólna ocena KLS w zakresie rynku pracy wygląda niekorzystnie dla Rzeszowa. Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS dla tego miasta wynosi 70,2.

Aktywność społeczeństwa obywatelskiego jest w Rzeszowie zróżnicowana. Z jednej strony mieszkańcy miasta chętnie uczestniczą w wyborach bezpośrednich (frekwencja wynosi średnio 50% i jest to jeden z lepszych wyników odnotowanych w badaniu). Jednak miasto nie prezentuje się już tak dobrze, gdy analizowane jest zaangażowanie Rzeszowian w sprawy lokalne. Ilość projektów zgłoszonych w ramach budżetów obywatelskich kształtuje się w mieście na jednym z najniższych poziomów w grupie badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS dla Rzeszowa w zakresie aktywności społecznej szacujemy na poziomie 73,8.

Ludzie – Podsumowanie

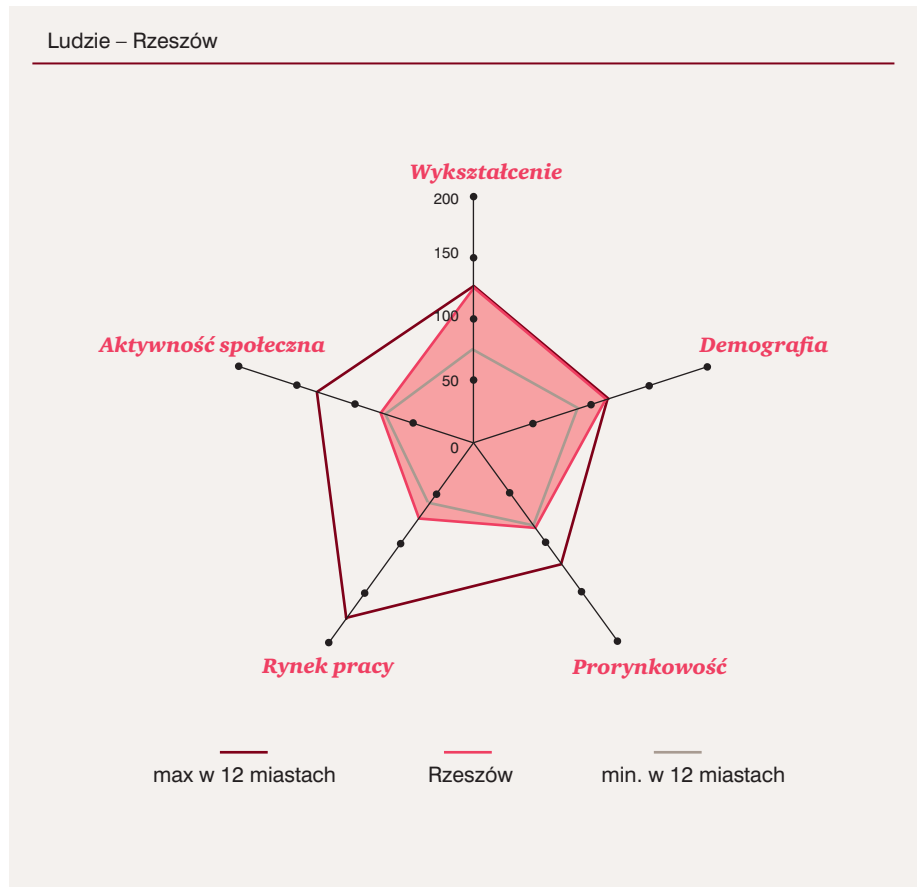
Kapitał Ludzki i Społeczny Rzeszowa: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, łączny Kapitał Ludzki i Społeczny Rzeszowa szacujemy na 92,4.

Do mocnych stron Rzeszowa należy zaliczyć z pewnością znakomitą sytuację demograficzną (korzystna struktura wieku mieszkańców, przyrost naturalny na wysokim poziomie). Poziom wykształcenia ludności należy także zaliczyć do atutów miasta.

Poprawy wymaga przede wszystkim sytuacja na rynku pracy. Bezrobocie w Rzeszowie należy do najwyższych spośród badanych miast. Miasto powinno podjąć działania, mające na celu promocję przedsiębiorczości wśród mieszkańców, wspieranie istniejących firm oraz przyciąganie inwestorów.

Ważnym kierunkiem polityki władz miasta powinno być wspieranie inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego. Niski poziom aktywności społecznej stoi w sprzeczności z wysokim wykształceniem mieszkańców Rzeszowa, przyczyniając się do osłabienia funkcjonowania mechanizmów samorządowych.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, łączny Kapitał Ludzki i Społeczny Rzeszowa szacujemy na

92,4

Kapitał Jakości Życia w znacznej mierze determinuje ocenę, w jakim stopniu miasto stanowi dobre miejsce do życia i pracy.

Jakość Życia

Dlaczego mierzymy Kapitał Jakości Życia?

Miasto, które chce odnieść długookresowy sukces gospodarczy, musi umieć stworzyć swoim mieszkańcom dobre warunki życia. Wysoka jakość życia w mieście powoduje, że ludzie chętnie decydują się tu właśnie mieszkać i pracować, poszukiwani specjaliści odrzucają oferty przeniesienia się do innych ośrodków krajowych lub zagranicznych, a inwestorzy chętniej podejmują decyzję o ulokowaniu tu swojej działalności. Wysoka jakość życia oznacza również dumę i zadowolenie ze swojego miasta, podczas gdy niska jakość życia rodzi rozczarowanie i frustrację.

Na ocenę jakości życia w mieście składa się wiele czynników. Ważną rolę odgrywa stan środowiska naturalnego, istotna jest także dostępność wysokiej jakości usług medycznych i edukacyjnych, na które mogą liczyć mieszkańcy. Ogromne znaczenie ma poczucie bezpieczeństwa – w mieście, w którym go brakuje, nawet najwspanialsze centra rozrywkowe i najlepsze usługi nie są w stanie spowodować, by mieszkańcy i goście czuli się naprawdę dobrze.

Definicja Kapitału Jakości Życia (KJZ)

Kapitał Jakości Życia w znacznej mierze determinuje ocenę, w jakim stopniu miasto stanowi dobre miejsce do życia i pracy. Przy pomiarze KJZ bierzemy pod uwagę pięć aspektów jakości życia: stan środowiska naturalnego, poziom usług medycznych, poziom usług edukacyjnych, odczucie bezpieczeństwa oraz nowo dodany wskaźnik uciążliwości ruchu drogowego.

KJZ: stan środowiska naturalnego

Miasta o dobrym stanie środowiska naturalnego dają swoim mieszkańcom daleko większe poczucie komfortu i zadowolenia z życia niż miasta zanieczyszczone. Trzeba jednak pamiętać, że w dziedzinie ekologii – jak w wielu innych – obiegowe sądy są często trudne do zwalczania, a spektakularne porażki lub sukcesy (np. pojawienie się niewidzianych od lat gatunków ptaków lub ryb) robią często większe wrażenie od rzeczywistych pomiarów stopnia zanieczyszczenia środowiska.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego, to: pomiar zanieczyszczenia powietrza (indeks emisji różnego typu zanieczyszczeń gazowych i pyłowych) oraz procent oczyszczanych ścieków.

Pod względem stanu środowiska naturalnego sytuacja Rzeszowa jest najlepsza w badanej grupie miast. Rzeszowianie oddychają najczystszym powietrzem w badanej grupie miast, a miasto dobrze radzi sobie z oczyszczaniem ścieków (98% ścieków jest oczyszczanych).

Przy średnim poziomie KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego dla 12 miast równym 100, KJZ w obszarze stanu środowiska naturalnego w Rzeszowie wyznaczamy na poziomie 144,7.

Jakość Życia

KJZ: jakość opieki zdrowotnej

Dostępność odpowiedniej jakości usług medycznych jest jednym z czynników które w największym stopniu rzutują na ocenę warunków życia w mieście. Przy generalnych problemach, które mają w tym zakresie wszystkie miasta Polski, sytuacja poszczególnych metropolii jest bardzo zróżnicowana.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KJZ w zakresie usług medycznych to liczba lekarzy przypadająca na 1000 mieszkańców, wskaźnik śmiertelności niemowląt, liczbę punktów zdobytych w rankingu przez placówki służby zdrowia na terenie miasta (ranking szpitali Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia i 'Rzeczpospolitej') oraz przeciętny czas oczekiwania na wizytę u specjalisty (ginekologa).

Wyniki pomiaru wskazują, że sytuacja w zakresie dostępności dobrej jakości usług medycznych jest w Rzeszowie złożona. Liczba lekarzy na 1000 mieszkańców jest zdecydowanie wyższa, niż średnia dla badanych miast. Poziom śmiertelności niemowląt, uważany za najbardziej syntetyczny miernik zdrowotności ludności i funkcjonowania służby zdrowia, jest na bardzo dobrym, niskim poziomie i wynosi 3,1 zgonów na 1000 urodzeń żywych (średni wskaźnik dla 12 miast wynosi 4,3). Rzeszów wypada jednak mocno niekorzystnie pod względem liczby punktów zdobytych przez tamtejsze placówki w rankingu szpitali. Szacunkowy czas oczekiwania na wizytę u specjalisty jest zbliżony do przeciętnego czasu dla 12 wielkich miast objętych badaniem.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Rzeszowie w tym zakresie wynosi 108,1.

KJZ: jakość edukacji

Jakość usług edukacyjnych jest często jednym z pierwszych pytań padających przy porównaniu ogólnej jakości życia w mieście. Z jednej strony dobre szkoły, do których można posłać dzieci i wysoko notowane wyższe uczelnie przyciągają nowych mieszkańców i ułatwiają decyzję o osiedleniu się – czasowo, lub na stałe (wpływa to na dostępność wysoko wykwalifikowanych pracowników). Z drugiej strony, dobra edukacja pozwala na szybszy awans cywilizacyjny i gospodarczy miasta, wpływając na sądy o perspektywach jego rozwoju.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KJZ są: punkty zdobyte przez najważniejsze uczelnie miasta w rankingu wyższych uczelni (ranking 'Perspektyw'), wskaźnik zdawalności matur w roku 2014.

Jakość usług edukacyjnych kształtuje się w Rzeszowie na poziomie niższym od średniej dla badanych 12 metropolii, głównie za sprawą szkolnictwa wyższego, na które władze miasta nie mają bezpośredniego wpływu. W rankingu uczelni wyższych rzeszowskie uczelnie wypadły znacznie słabiej niż uczelnie pozostałych badanych. Ocenę poprawia wskaźnik zdawalności matur, przyjmujący wartość nieznacznie poniżej średniej (72% zdawalność, wobec 75% przeciętnie w 12 miastach).

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Rzeszowie w zakresie jakości edukacji szacujemy na poziomie 57,0, co jest wynikiem najniższym w badanej grupie miast.

Jakość Życia

KJZ: odczucie bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa ma wiele wymiarów: ważne jest zarówno fizyczne bezpieczeństwo mieszkańców (skala przestępczości i bezpieczeństwo ruchu drogowego), ochrona przed klęskami żywiołowymi i nieszczęśliwymi wypadkami, a także poczucie bezpieczeństwa w zakresie zdrowia i możliwości znalezienia pracy.

W pomiarze KJZ w zakresie odczucia bezpieczeństwa ograniczyliśmy się do sfery bezpieczeństwa fizycznego i użyliśmy jako wskaźników: liczby odnotowanych przestępstw oraz liczby kolizji i wypadków drogowych (wszystko w odniesieniu do liczby mieszkańców) oraz liczby kamer w monitoringu miejskim na kilometr kwadratowy powierzchni miasta.

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, jak i odwiedzających Rzeszów turystów można uznać za zadowalające. Na bardzo niskim poziomie kształtuje się liczba odnotowanych przestępstw, a poczucie bezpieczeństwa mieszkańców mogą zwiększać kamery monitoringu miejskiego, których liczba na km² powierzchni miasta kształtuje się w Rzeszowie powyżej średniej dla badanej grupy miast. Poczucie bezpieczeństwa ogranicza liczba kolizji i wypadków drogowych, która jest w Rzeszowie znacznie wyższa, niż w pozostałych, objętych badaniem miastach, co uwzględnione zostało również w innych subiektywnych rankingach prowadzonych przez periodyki o zasięgu krajowym.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Rzeszowie w zakresie bezpieczeństwa kształtuje się na poziomie 98,4.

KJZ: uciążliwość ruchu drogowego

Uciążliwość ruchu drogowego jest nowym obszarem, wprowadzonym do pomiaru w bieżącym raporcie. Długi czas spędzany w korkach oznacza zarówno wyraźne pogorszenie jakości życia, jak realne straty gospodarcze.

W pomiarze KJZ w zakresie uciążliwości ruchu drogowego użyliśmy jako wskaźników: wskaźnika uciążliwości korków (mierzonego jako wzrost czasu potrzebnego na przejazd z centrum miasta do największych dzielnic mieszkaniowych w godzinach szczytu) oraz liczby samochodów na kilometr kwadratowy.

Na podstawie przyjętych kryteriów można stwierdzić, że uciążliwość ruchu drogowego nie stanowi dla Rzeszowa poważnego problemu. Mieszkańcy miasta nie tracą w korkach zbyt wiele czasu (czas przejazdu z centrum do dzielnic mieszkaniowych wydłuża się tam w godzinach szczytu jedynie o 16%). Ilość samochodów na km² jest w Rzeszowie najmniejsza w stosunku do wartości średniej dla 12 badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Rzeszowie w zakresie uciążliwości ruchu drogowego kształtuje się na poziomie 161,2. Jest to najlepszy wynik w badanej grupie miast.

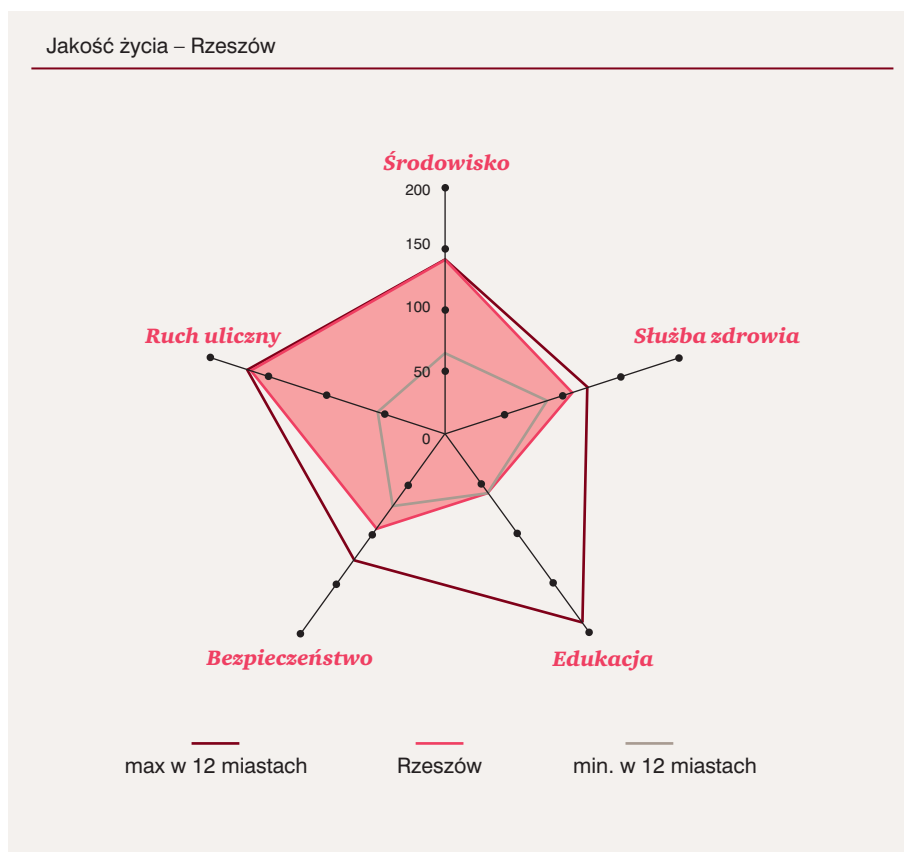
Jakość Życia – Podsumowanie

Kapitał Jakości Życia Rzeszowa: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Jakości Życia w Rzeszowie oszacowany został na poziomie 113,9. To jeden z najlepszych wyników w tej kategorii w badaniu.

Rzeszów pod względem stanu środowiska naturalnego może być stawiany za wzór do naśladowania. Miasto jest czyste i zadbane, niemalże wolne od zapachu spalin i stojących w kilometrowych korkach samochodów. Wysokie poczucie bezpieczeństwa Rzeszowian wynika z niskiej skali przestępczości oraz dostępu do dobrej jakości służby zdrowia.

Obszarem do poprawy dla Rzeszowa jest niższa od zbadanej średniej jakość edukacji, jaką zapewniają placówki oświatowe w mieście (zarówno na poziomie średnim jak i wyższym). Miasto powinno inwestować w zmianę tego stanu rzeczy oraz bardziej zdecydowanie wspierać współpracę międzynarodową rzeszowskich szkół i uczelni.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Jakości Życia w Rzeszowie oszacowany został na poziomie

113,9

Kapitał Kultury i Wizerunku jest miarą tego, w jaki sposób miasto jest postrzegane – zarówno przez własnych mieszkańców, jak przez osoby z zewnątrz.

Wizerunek

Dlaczego mierzymy Kapitał Kultury i Wizerunku?

We współczesnym świecie i współczesnej gospodarce, decyzje o kupnie towarów i usług podejmujemy nie tylko na podstawie ich rzeczywistych walorów, ale na podstawie naszych wyobrażeń o produkcie. Ważne jest to, co kojarzy nam się z daną marką: jej prestiż, jakość, zaufanie które do niej mamy. Z miastami jest podobnie. Obok tego, co miasto oferuje mieszkańcom i firmom, niesłychanie istotne jest to, z czym miasto się nam kojarzy, czyli jego wizerunek. Miasto o wizerunku miejsca dynamicznego, przyjaznego, interesującego, dobrego do życia, przyciągnie zarówno turystów, jak inwestorów.

Wizerunek miasta zależy od wielu czynników. Wiele znaczą obiegowe sądy i generalne wyobrażenia o mieście, które często niełatwo zmienić (zwłaszcza sądy negatywne – albo po prostu brak jakiegokolwiek rozpoznawalnego wizerunku). Ogromną rolę odgrywają także czynniki kulturowe – i to dotyczące zarówno kultury wysokiej, interesującej głównie dla elit intelektualnych, jak kultury życia codziennego, z którą spotykamy się wszyscy na każdym kroku.

Definicja Kapitału Kultury i Wizerunku (KKW)

Kapitał Kultury i Wizerunku jest miarą tego, w jaki sposób miasto jest postrzegane – zarówno przez własnych mieszkańców, jak przez osoby z zewnątrz. Przy pomiarze KKW bierzemy pod uwagę trzy cechy: generalne opinie o mieście, kulturę wysoką oraz kulturę życia codziennego.

KKW: generalny wizerunek miasta

Generalny wizerunek dotyczy zarówno ogólnej rozpoznawalności i powszechnie uznanej atrakcyjności miasta, jak postrzegania tradycyjnych walorów jego mieszkańców (np. tradycji solidności i pracowitości).

Zgodnie z naszą metodyką, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KKW w zakresie generalnego wizerunku to: liczba „dobrych skojarzeń” związanych z miastem dostępna w Internecie (np. ilości stron WWW z nazwą miasta i użytym słowem „kultura”), liczba odwiedzających miasto turystów zagranicznych, ilość recenzji atrakcji turystycznych zgłaszanych w serwisie tripadvisor, obserwowana skala przedsiębiorczości.

Z analizy wynika, że w zakresie generalnego wizerunku sytuacja Rzeszowa wymaga wymaga poprawy i większej koncentracji na zagranicznych turystów.

Miasto przyciąga relatywnie mało turystów. Rzeszów jest słabo dostrzegalny w Internecie, a atrakcje turystyczne miasta nie są szeroko komentowane na portalach podróżniczych. Do najniższych należy odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą. Można liczyć, że ta sytuacja będzie się zmieniała biorąc pod uwagę dynamikę rozwoju miasta, rewitalizację tkanki miejskiej oraz zwiększanie zainteresowanie Rzeszowem jako punktem turystycznym na mapie Polski wśród krajowych turystów.

Przy średnim poziomie KKW w zakresie ogólnego wizerunku dla 12 miast równym 100, KKW w obszarze generalnego wizerunku miasta szacujemy na poziomie 48,8.

Wizerunek

KKW: kultura wysoka

Na wizerunek miasta w znacznej mierze składa się jego aktywność w zakresie kultury wysokiej. Choć z usług kultury wysokiej korzysta zazwyczaj stosunkowo niewielki odsetek mieszkańców i gości, to właśnie znaczące wydarzenia kulturalne najłatwiej przebijają się do opiniotwórczych mediów i kształtują obraz miasta jako miejsca interesującego, atrakcyjnego i pociągającego.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KKW w zakresie kultury wysokiej, to: budżet miasta na kulturę, liczba koncertów, festiwali filmowych, teatralnych i muzyki poważnej, a także liczba uczestników największych koncertów (wszystkie wskaźniki odniesione do liczby mieszkańców).

Pozycja Rzeszowa w obszarze kultury wysokiej wymaga poprawy. Co prawda w odniesieniu do liczby mieszkańców liczba festiwali teatralnych i muzyki poważnej kształtuje się na poziomie wyższym niż średnia dla pozostałych badanych miast, jednak w pozostałych kategoriach sytuacja wygląda mniej optymistycznie. W 2014 roku w Rzeszowie masowe imprezy kulturalne o znaczeniu ogólnopolskim właściwie się nie odbyły, podobnie z resztą jak festiwale filmowe. Środki przeznaczane na kulturę kształtują się w Rzeszowie na jednym z najniższych poziomów w grupie objętej badaniem.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KKW w Rzeszowie w zakresie kultury wysokiej wynosi 47,3.

KKW: kultura życia codziennego

Większość mieszkańców i gości miasta wyrabia sobie ogólne zdanie na jego temat na podstawie kultury życia codziennego: oferowanego wyboru restauracji, hoteli, liczby kin, możliwości relaksu w parkach lub udziału w popularnych imprezach masowych.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KKW w tym zakresie są: liczba uczestników imprez masowych w mieście, liczba miejsc dostępnych w kinach, liczba restauracji oraz ilość punktów przyznanych restauracjom wysokiej klasy przez przewodnik kulinarny Gault et Millau (2015), liczba miejsc na stadionach sportowych (wraz ze znajdującymi się w budowie), liczba basenów oraz powierzchnia terenów zielonych w granicach administracyjnych miasta (wszystko w przeliczeniu na liczbę mieszkańców).

W obszarze kultury życia codziennego sytuacja w Rzeszowie nie wygląda źle. W mieście funkcjonują liczne kina, restauracje i kawiarnie. Rzeszowianie chętnie uczestniczą w imprezach masowych organizowanych na terenie miasta. Wielbiciele sportu znajdują w Rzeszowie zbliżoną do średniej ilość basenów pływackich. Jakość życia w Rzeszowie pogarsza mała ilość terenów zielonych na głowę mieszkańca. Na niskim poziomie utrzymuje się także liczba miejsc na stadionach.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KKW w Rzeszowie osiąga w obszarze kultury życia codziennego poziom równy 93,4.

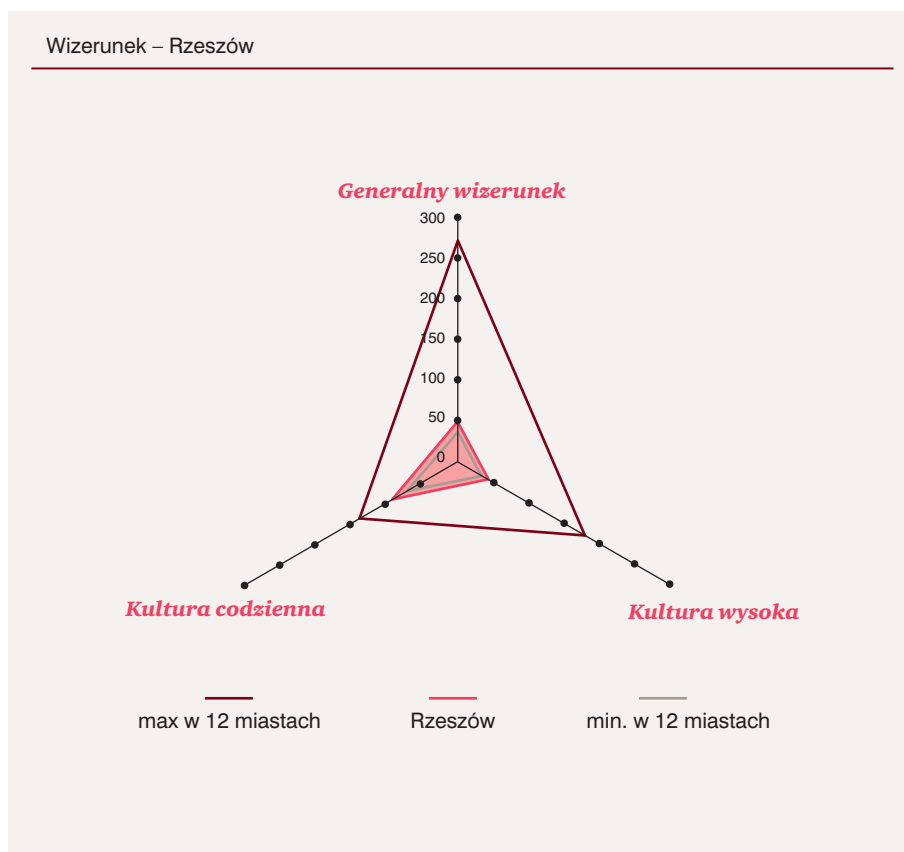
Wizerunek – Podsumowanie

Kapitał Kultury i Wizerunku Rzeszowa pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Kultury i Wizerunku Rzeszowa wynosi 63,2.

Oznacza to, że Rzeszów ma wiele do zrobienia w zakresie poprawy Kapitału Kultury i Wizerunku. Postrzeganie miasta wydaje się być wciąż nieadekwatne i wymaga intensywnej promocji. Rzeszów, który historycznie był miastem o dużych tradycjach związanych z różnorodnością kulturową, w zasadzie nie jest rozpoznawalny w świecie.

Rzeszów powinien bardziej skutecznie wykorzystywać posiadaną przez miasto bazę materialną do promowania kultury wysokiej. Nowoczesna, niedawno wyremontowana Filharmonia Podkarpacka ma wszelkie predyspozycje ku temu by stać się regionalnym ośrodkiem kultury i zapewniać mieszkańcom Rzeszowa i okolic dostęp do widowisk artystycznych na wysokim poziomie. Na uznanie zasługuje inicjatywa „Wschód Kultury”, wydarzenie mające na celu integrację środowisk artystycznych miast polski wschodniej – Rzeszowa, Lublina i Białegostoku z artystami krajów Partnerstwa Wschodniego. Prócz walorów kulturalnych, wydarzenia tego typu pomagają zwalczać stereotyp miasta Polski B, który przyłgnął do Rzeszowa i pozostałych miast-organizatorów. Szansą na poprawę wizerunku

Rzeszowa jest wykorzystanie potencjału, jaki drzemie we wzrastającej skali turystyki biznesowej (związanej z rzeszowską Doliną Lotniczą). Promocja miasta wśród odwiedzających Rzeszów biznesmenów to inwestycje o wysokiej stopie zwrotu.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Kultury i Wizerunku Rzeszowa wynosi

63,2

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny określa funkcjonowanie instytucji zarządzających miastem: władz miejskich, administracji publicznej, służb porządkowych.

Instytucje

Dlaczego mierzymy Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny?

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny określa funkcjonowanie instytucji zarządzających miastem: władz miejskich, administracji publicznej, służb porządkowych. Jest on również odbiciem aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz sprawności funkcjonowania mechanizmów demokratycznych i komunikacji pomiędzy władzami i społeczeństwem.

W miastach, które dysponują wysokim Kapitałem Instytucjonalno-Demokratycznym, łatwiej jest wypracować i realizować spójną strategię rozwoju. Poddane demokratycznej kontroli władze wywiązują się lepiej ze swoich obowiązków, posiadają silniejszy mandat społeczny do zarządzania miastem, a aktywność mieszkańców wspomaga je w realizacji wspólnie ustalonych celów. W takiej sytuacji łatwiej o sukces w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego.

Definicja Kapitału Instytucjonalno-Demokratycznego (KID)

Na Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny miasta składa się zarówno jakość działania władz miasta, jak aktywność jego mieszkańców oraz dobra komunikacja na linii władze-mieszkańcy.

Pomiaru rozwoju KID dokonujemy w trzech płaszczyznach: oceny sprawności funkcjonowania instytucji miejskich (władz i administracji publicznej), ich wysiłków na rzecz wywiązania się z jednej z najważniejszych funkcji – zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa oraz aktywności instytucji pozarządowych.

KID: sprawność administracji

Ocena sprawności funkcjonowania władz i administracji ma dwojakie znaczenie. Z jednej strony, w grę wchodzi rzeczywiste oceny, bazujące na doświadczeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Z drugiej strony, na opinie te znaczący wpływ ma sposób komunikowania się władz ze społeczeństwem: włączenie mieszkańców do procesu tworzenia strategii rozwoju oraz odpowiednie wyjaśnianie problemów i celów prowadzonych działań.

Podstawowymi wskaźnikami użytymi do pomiaru KID w zakresie sprawności instytucji miejskich są: wydatki na administrację (w relacji do liczby ludności), czas oczekiwania na wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę (według ocen Związku Firm Deweloperskich), wskaźniki dostępności urzędów (dostosowane do potrzeb mieszkańców: godziny otwarcia urzędów, możliwość załatwienia spraw przez internet na platformie epuap), ilość hotspotów samorządowych (nowy wskaźnik w tej edycji badania), udział budżetu partycypacyjnego w wydatkach łącznych miasta (nowy wskaźnik).

Z analizy wynika, że Rzeszów jest miastem o sprawnie działających instytucjach miejskich. Wydatki na administrację publiczną na głowę mieszkańca kształtują się co prawda poniżej średniej dla 12 badanych miast, jednak nie przedkłada się to negatywnie na jakość usług świadczonych przez administrację lokalną. Czas oczekiwania na wydanie pozwolenia na budowę należy w Rzeszowie do najkrótszych w grupie miast objętych badaniem. Na uwagę zasługuje także udział projektów przyjętych w ramach budżetu partycypacyjnego w łącznych wydatkach miasta, który jest w Rzeszowie na wysokim poziomie.

Dostępność urzędów dla mieszkańców kształtuje się w Rzeszowie na poziomie zbliżonym do średniej dla 12 miast. Na niekorzyść miasta przemawia za to ilość spraw, jakie można załatwić przy wykorzystaniu platformy epuap – Rzeszów uzyskał w tej kategorii jedną z najsłabszych not. Stało się tak pomimo tego, iż w mieście funkcjonuje najlepiej rozwinięta sieć hotspotów samorządowych na km² powierzchni.

Przy średnim poziomie KID w zakresie sprawności administracji dla 12 miast równym 100, KID dla Rzeszowa wyznaczamy na poziomie 114,8.

Instytucje

KID: nakłady na bezpieczeństwo publiczne

Ocena instytucji miejskich opiera się w dużym stopniu na ich działaniach w newralgicznym obszarze bezpieczeństwa: skali wydatków na służby odpowiedzialne za porządek i bezpieczeństwo, współpracy z mieszkańcami, umiejętności zdobycia zaufania mieszkańców do służb porządkowych. Warto zauważyć, że pozytywna ocena działań władz w tym zakresie nie musi być tożsama z wysokim poczuciem bezpieczeństwa (uwzględnionym w Kapitale Jakości Życia) – są miasta o wysokiej przestępczości, gdzie władze dokonują dużego wysiłku i miasta, gdzie mimo mniejszych nakładów na bezpieczeństwo przestępczość jest niewielka.

W pomiarze KID w zakresie bezpieczeństwa użyliśmy jako wskaźników: wydatków miasta na bezpieczeństwo, liczby policjantów i strażników miejskich (wszystko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz procentu wykrywalności sprawców przestępstw.

Pod względem nakładów na bezpieczeństwo publiczne sytuacja w Rzeszowie wygląda umiarkowanie dobrze. Wydatki na bezpieczeństwo oraz wykrywalność przestępstw kształtują się na poziomie bliskim wartości średniej. Natomiast stosunek liczby policjantów i strażników miejskich w odniesieniu do liczby mieszkańców przyjmuje w Rzeszowie wartość najniższą. Nie musi się to jednak bezpośrednio przekładać na emocjonalny brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Dowodem tego mogą być inne (nie-ekonomiczne) subiektywne rankingi periodyków o zasięgu ogólnokrajowym.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KID w Rzeszowie w zakresie nakładów na bezpieczeństwo kształtuje się na poziomie 93,8.

KID: aktywność instytucji pozarządowych

Wysoka aktywność instytucji pozarządowych służy lepszemu funkcjonowaniu mechanizmów demokratycznych, wzmocnieniu demokratycznej kontroli działania władz, wytworzeniu stosunków partnerstwa pomiędzy mieszkańcami miasta i władzami oraz większej skali współdziałania mieszkańców przy wypracowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju miasta.

KID w zakresie aktywności instytucji pozarządowych mierzymy poprzez analizę źródeł internetowych, pomiar ilości zarejestrowanych w mieście organizacji pozarządowych oraz odsetek głosów oddanych na ruchy miejskie w wyborach do rad miasta w roku 2014 (nowy wskaźnik w badaniu).

Nie ulega wątpliwości, że w zakresie aktywności rzeszowskich instytucji pozarządowych możliwy jest znaczny postęp. Co prawda w mieście zarejestrowana jest duża liczba organizacji pozarządowych (6,5 organizacji na 1000 mieszkańców, przy średniej wartości wynoszącej 5,7), które są dobrze widoczne w Internecie. Nie przekłada się to na poparcie udzielane ruchom miejskim w wyborach. Uzyskały one zaufanie jedynie 3% głosujących w ostatnich wyborach samorządowych.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, wynik Rzeszowa w tym zakresie to 79,8.

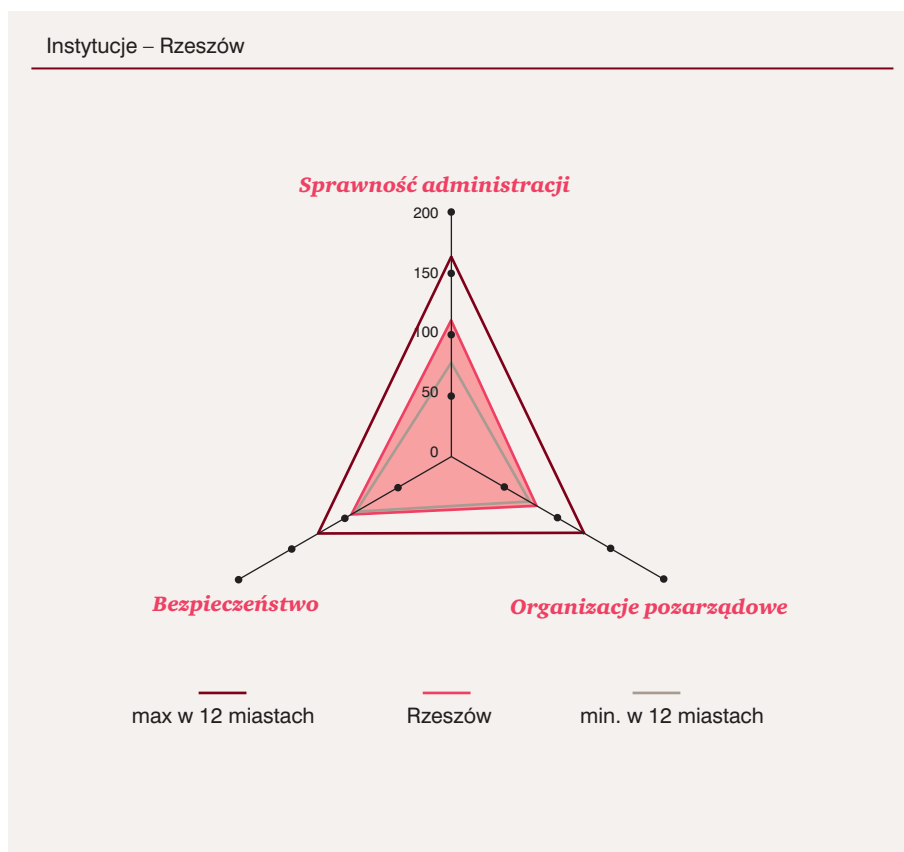
Instytucje – Podsumowanie

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Rzeszowa: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Rzeszowa wynosi 96,2.

Ocena Kapitału Instytucjonalno-Demokratycznego dla Rzeszowa jest złożona. Rzeszów może za to pochwalić się sprawnie funkcjonującą administracją lokalną, spore są nakłady na bezpieczeństwo.

Rzeszów wyraźnie potrzebuje jednak większej aktywności społecznej mieszkańców i zaangażowania w codzienne sprawy miasta. Dzięki temu możliwe będzie przyspieszenie pozytywnych zmian w mieście oraz wzmocnienie mechanizmów demokratycznych. Istnieje ku temu znaczący potencjał bowiem w Rzeszowie zarejestrowane jest wiele organizacji pozarządowych, których działalność może w istotnym stopniu wpłynąć na zmianę wielu wskaźników społeczno-ekonomicznych Rzeszowa.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Rzeszowa wynosi

96,2

Posiadany Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny rzutuje silnie na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Infrastruktura

Dlaczego mierzymy Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny?

Szeroko rozumiana infrastruktura, którą dysponuje miasto – sprawny transport, zasoby mieszkaniowe, infrastruktura usługowa oraz niezbędne we współczesnym świecie do życia i prowadzenia działalności media (zarówno tradycyjne, jak energia czy woda, jak nowoczesne, jak internet) – stanowi niezbędny warunek sprawnego funkcjonowania metropolii.

Bez sprawnej infrastruktury wzrasta uciążliwość życia mieszkańców, gwałtownie pogarsza się wizerunek miasta oraz spada jego atrakcyjność jako miejsca lokalizowania inwestycji. Warto zauważyć, że infrastruktura to nie tylko budowle, sprzęt i instalacje – to również sprawność organizacyjna firm i spółek komunalnych, pozwalająca na pełne wykorzystanie posiadanych zasobów infrastrukturalnych. Faktyczny poziom Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego zależy również często od tego, na ile sprawnie funkcjonują rynki usług, mediów oraz rynek mieszkaniowy. W mieście posiadającym duże zasoby mieszkaniowe, ale niesprawnie funkcjonujący rynek, wynajęcie lub zakup odpowiedniego lokum może być równie trudne, jak w mieście, w którym mieszkańcy po prostu brak.

Definicja Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego (KTI)

Posiadany Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny rzutuje silnie na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Ocena KTI opiera się zazwyczaj na rzeczywistych doświadczeniach i spostrzeżeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości.

Szeroko rozpowszechnione złe oceny mogą zrujnować wizerunek metropolii, nawet jeśli w innych dziedzinach radzi sobie ona nieźle.

Pojęcie Kapitału Technicznego i Infrastruktury zawiera różne formy majątku służącego zaspokajaniu potrzeb miasta. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznaliśmy cztery rodzaje infrastruktury: infrastrukturę komunikacyjną, infrastrukturę energetyczną i informatyczną, infrastrukturę mieszkaniową oraz infrastrukturę handlowo-usługową.

KTI: komunikacja

Ogólna ocena sprawności sieci komunikacyjnej w mieście wymaga wzięcia pod uwagę wielu czynników: infrastruktury drogowej, alternatywnych form ruchu drogowego, jakości funkcjonowania transportu zbiorowego oraz jakości połączeń miasta ze światem zewnętrznym.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KTI w zakresie komunikacji to: gęstość sieci drogowej, gęstość sieci ścieżek rowerowych i buspasów, ilość miejsc w transporcie publicznym w relacji do liczby ludności, istnienie autostradowej obwodnicy (pełnej lub częściowej), a także liczba i jakość połączeń miasta ze światem zewnętrznym: ilość bezpośrednich połączeń lotniczych i promowych (lotniska w promieniu 75 km), czas jazdy najszybszym pociągiem do 5 największych miast Polski, jakość połączeń drogowych z 5 największymi miastami Polski. Choć nie są to wszystkie wskaźniki, które można by wziąć pod uwagę, dają one pewien obraz stopnia rozwoju i jakości infrastruktury komunikacyjnej miasta.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej w Rzeszowie w naszej ocenie nie przedstawia się korzystnie i wymaga znacznej poprawy. Miastu potrzebne są dalsze inwestycje w tym zakresie.

Gęstość, zarówno sieci drogowej jak i buspasów znajduje się w Rzeszowie na poziomie poniżej średniej. Tabor transportu publicznego jest stale modernizowany, jednak oferuje mniejszą ilość miejsc na 1000 mieszkańców niż wartość średnia w tej kategorii dla 12 miast badanych miast. Rzeszów posiada dostęp do autostrady A4, która stanowi północną obwodnicę miasta. Ułatwia ona podróż na zachód kraju, jednak łączny czas potrzebny na przejazd samochodem z Rzeszowa do 5 największych miast Polski jest nadal dłuższy, niż wartość średnia. Pokonanie tej samej trasy za pomocą kolei zajmuje podróżnym z Rzeszowa – względem wartości średniej – najwięcej czasu. Podrzeszowska Jasionka służy głównie jako port krajowy – ilość połączeń międzynarodowych z tego lotniska jest ograniczona. Rzeszów pozytywnie wyróżnia się na tle pozostałych miast pod względem gęstości dróg rowerowych udostępnionym mieszkańcom.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w zakresie komunikacji w Rzeszowie wynosi 81,2.

Infrastruktura

KTI: mieszkania

Łatwość, z jaką można w mieście za rozsądną cenę wynająć lub kupić mieszkanie lub dom zależy zarówno od posiadanych przez miasto zasobów mieszkaniowych (ich ilości oraz jakości), jak od sprawności działania rynku mieszkaniowego. Im lepiej działa rynek mieszkaniowy, tym łatwiej pozyskać i utrzymać w mieście wysoko wykwalifikowanych pracowników i przyciągnąć nowych inwestorów.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KTI w tym zakresie to liczba mieszkań na 1000 mieszkańców, wskaźniki jakości zasobów mieszkaniowych (odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę), tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych oraz przeciętne ceny mieszkań na rynku wtórnym.

Pod względem zasobów mieszkaniowych sytuacja Rzeszowa wygląda dobrze. Co prawda na 1000 mieszkańców przypada tam 381 lokali (wobec średnio 441 mieszkań w badanej grupie miast), jednak sytuację poprawia dynamiczny wzrost liczby mieszkań dostępnych na rynku (najlepszy wynik wśród badanych miast). Charakteryzują się one stosunkowo dobrą jakością. Ceny mieszkań na rynku wtórnym kształtują się w Rzeszowie na poziomie nieznacznie niższym niż średnia dla 12 analizowanych miast.

Przy przeciętnym poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w zakresie zasobów mieszkaniowych obliczamy dla Rzeszowa na poziomie 111,2.

KTI: media

Bez sprawnie i w niezawodny sposób dostarczonych mediów trudno miastu zdobyć wizerunek miejsca, w którym można wygodnie żyć, a przede wszystkim skutecznie prowadzić działalność gospodarczą. Dotyczy to zarówno mediów tradycyjnych (energia, gaz, woda), jak mediów nowoczesnych, umożliwiających rozwój innowacyjny i wykorzystujący w pełni wiedzę i umiejętności mieszkańców (telekomunikacja, internet).

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KTI w tym zakresie są: liczba użytkowników internetu (szacowana w oparciu o liczbę ogłoszeń lokalnych na portalu OLX), dostęp do szerokopasmowego internetu, zużycie energii przez gospodarstwa domowe (ściśle powiązane z posiadanymi przez nie zasobami dóbr trwałego użytkowania), odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Sytuacja w obszarze mediów wymaga w Rzeszowie poprawy, zwłaszcza w zakresie mediów nowoczesnych. Dostęp do szerokopasmowego Internetu ma w Rzeszowie zbliżona do średniej liczba użytkowników, jednak nie przekłada się ona na ilość aktywnie korzystających z zasobów sieci internautów (najniższy wynik w badanej dwunastce miast). Zużycie energii elektrycznej kształtuje się na poziomie zdecydowanie poniżej przeciętnej. Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji jest zbliżony do wartości średniej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w Rzeszowie w zakresie mediów wynosi 91,3.

KTI: handel i usługi

Różnorodne usługi rynkowe, w tym zwłaszcza usługi handlowe, finansowe, hotelarskie i gastronomiczne tworzą niezbędną infrastrukturę rynkową potrzebną dla sprawnego funkcjonowania gospodarki miasta. Usługi te są zazwyczaj w wysokim stopniu wzajemnie skorelowane: miasta oferujące np. duże, nowoczesne powierzchnie handlowe oferują również wysoki poziom pozostałych usług rynkowych.

W pomiarze KTI w zakresie usług użyliśmy jako wskaźników: rozmiar nowoczesnej powierzchni handlowej, liczbę bankomatów oraz liczbę sklepów, hoteli i restauracji na 1000 mieszkańców.

W zakresie handlu i usług Rzeszów uzyskał wynik powyżej średniej w analizowanej grupie miast. Wskaźnik powierzchni handlowej, wynoszący przeciętnie dla badanych miast 685 m² na 1000 mieszkańców, wynosi dla Rzeszowa 912 m². Na dobrym poziomie kształtuje się także liczba bankomatów w odniesieniu do liczby mieszkańców. Nasycenie placówkami handlowymi, tj. sklepami, hotelami i restauracjami jest wysokie.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI Rzeszowa w zakresie handlu i usług kształtuje się na najwyższym wśród badanych miast poziomie 117,7.

Infrastruktura – Podsumowanie

Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Rzeszowa: pomiar łączny

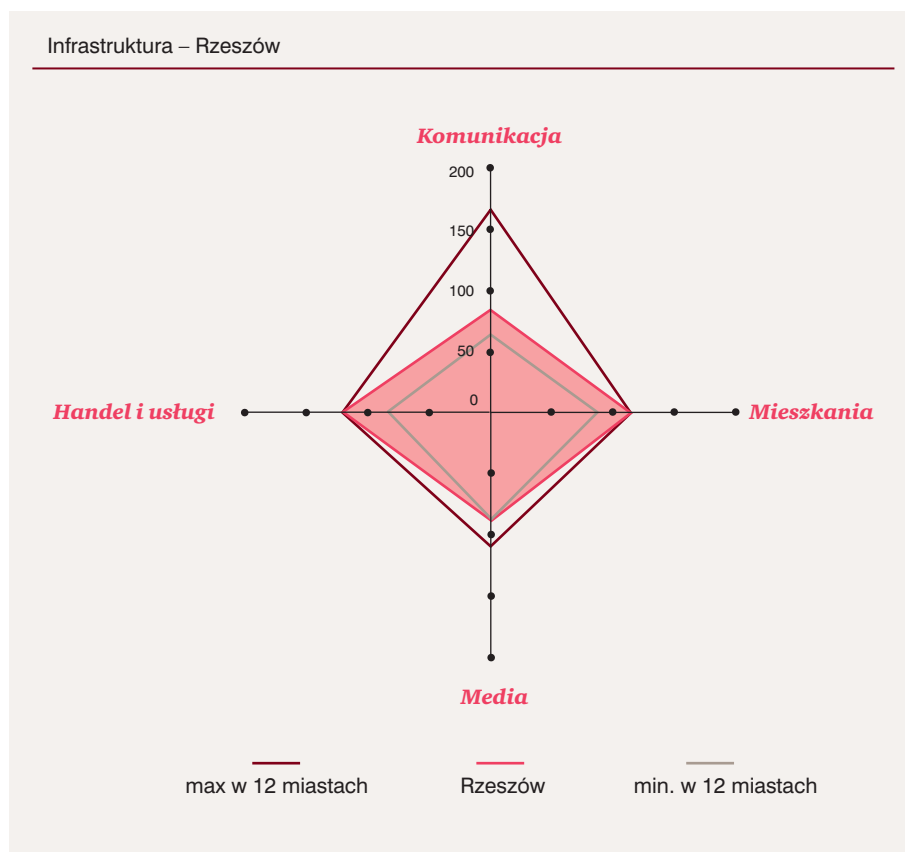
Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Rzeszowa wynosi 100,4.

Z analizy danych wynika, że Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Rzeszowa wymaga dalszej rozbudowy. Niekorzystnie wygląda rozwój infrastruktury komunikacyjnej, miastu potrzebne są dalsze inwestycje w tym zakresie.

Z drugiej strony zasoby mieszkaniowe Rzeszowa kształtują się na najlepszym wśród badanych miast poziomie, podobnie jak oferta handlowo-usługowa stolicy Podkarpacia. To niewątpliwe zalety miasta, które muszą być bardziej efektywnie wykorzystane.

Priorytetem władz Rzeszowa powinna być poprawa jakości komunikacji miejskiej. Systematyczna modernizacja istniejącego układu drogowego i jego dalsza rozbudowa, połączona z modernizacją taboru komunikacji miejskiej powinna szybko przynieść miastu wymierne korzyści. Realizowana obecnie przez miasto polityka wytyczania buspasów powinna iść w parze z budową centr przesiadkowych (parkuj i jedź) na obrzeżach miasta. Umożliwi ona dojeżdżającym do Rzeszowa wygodną zmianę środka transportu i bardziej efektywne wykorzystanie komunikacji miejskiej.

Dzięki prowadzonym obecnie inwestycjom infrastrukturalnym dostępność Rzeszowa

dla podróżnych już wkrótce zdecydowanie wzrośnie. Przyczyni się do tego ukończenie budowy autostrady A4 oraz modernizacja linii kolejowej E30. Dzięki nim skróceniu ulegnie czas dojazdu do Rzeszowa z Wrocławia, Katowic czy Krakowa. Planowana budowa drogi ekspresowej S19 z Rzeszowa do Lublina i dalej S17 z Lublina do Warszawy poprawi komunikację we wschodniej Polsce oraz ułatwi dojazd do stolicy. To wielka szansa rozwojowa dla Rzeszowa i regionu.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Rzeszowa wynosi

100,4

Kapitał Źródeł Finansowania należy rozumieć jako zdolność miasta do sfinansowania projektów niezbędnych do rozwoju.

Finanse

Dlaczego mierzymy Kapitał Źródeł Finansowania?

Przez Kapitał Źródeł Finansowania (KZF) rozumiemy zdolność miasta do znalezienia środków niezbędnych do sfinansowania własnego rozwoju. Środki te mogą pochodzić z różnych źródeł: mogą to być dochody podatkowe, subwencje od rządu, fundusze unijne, dochody z emisji obligacji lub zaciągniętych kredytów. Mogą to wreszcie także być te pieniądze sektora prywatnego, które udało się wykorzystać dla sfinansowania przedsięwzięć niezbędnych z punktu widzenia rozwoju miasta.

Współczesne miasto potrzebuje dla pomyślnego rozwoju inwestycji, zapewniających sprawne funkcjonowanie infrastruktury, pożądaną jakość życia, dobre działanie instytucji publicznych. Nie wystarczy mieć dobrą strategię rozwoju – trzeba także umieć znaleźć środki niezbędne dla realizacji celów. Miasto o dużym KZF to miasto, które potrafi z jednej strony znaleźć potrzebne finansowanie, z drugiej zaś sięgnąć do różnych źródeł pochodzenia środków, tak by osiągnąć najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach pozyskania kapitału.

Definicja Kapitału Źródeł Finansowania (KZF)

Kapitał Źródeł Finansowania należy rozumieć jako zdolność miasta do sfinansowania projektów niezbędnych do rozwoju. Dobrze rozwinięty KZF oznacza, że miasto jest w stanie zdobyć odpowiednio duże fundusze na ten cel, a jednocześnie umiejętnie zróżnicować źródła ich pochodzenia.

Przy pomiarze KZF analizujemy cztery obszary: bazę podatkową (wielkość PKB wytwarzanego w mieście), finansowanie budżetowe, środki pochodzące z rynku finansowego (pożyczki) oraz fundusze europejskie. Zwracamy jednocześnie uwagę na to, że na dłuższą w dłuższej perspektywie miasta powinny starać się szerzej angażować środki sektora prywatnego, przede wszystkim w drodze przedsięwzięć publiczno-prywatnych.

KZF: baza dochodowa

Zasadniczą bazę dochodową miasta stanowią środki osiągnięte przez jego mieszkańców. Oczywiście dochody te mogą być obciążone podatkami lokalnymi w różnym stopniu, zależnie od przyjętej polityki. Generalnie jednak, im wyższa aktywność gospodarcza miasta, tym większe obecne i przyszłe dochody budżetu miasta, pozwalające na sfinansowanie różnorodnych potrzeb.

Pomiaru KZF w zakresie bazy dochodowej dokonujemy w oparciu o poziom PKB na głowę mieszkańca.

W roku 2012 PKB na głowę mieszkańca Rzeszowa wynosił 121% średniego PKB na głowę mieszkańca Polski, co jest wynikiem poniżej średniej dla 12 badanych miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Rzeszowa w zakresie bazy dochodowej szacujemy na poziomie 82,3.

Finanse

KZF: finansowanie budżetowe

Finansowanie budżetowe to fundusze, które miasto posiada we własnym budżecie (jest to suma środków własnych i dotacji oraz subwencji otrzymywanych przez miasto z budżetu państwa). Główną korzyścią z budżetowego finansowania rozwoju jest to, że nie pociąga to za sobą wzrostu zadłużenia miasta. Są jednak również zjawiska niekorzystne: środki budżetowe są zawsze ograniczone, a w dłuższej perspektywie wygospodarowanie sporych środków własnych jest możliwe tylko poprzez stosowanie – tam gdzie się tylko da – wysokich opłat i podatków lokalnych. A to z kolei może niekorzystnie oddziaływać na klimat prowadzenia działalności gospodarczej w mieście.

Zgodnie z zastosowaną metodyką, na pełny obraz KZF w zakresie finansowania budżetowego składają się łączne dochody budżetu miasta (zawierające dotacje uzyskane z budżetu państwa), dochody własne (w obu przypadkach w przeliczeniu na głowę mieszkańca) oraz udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta.

Powyżej przeciętnego poziomu kształtowały się w Rzeszowie dochody łączne, poniżej dochody własne miasta (w przeliczeniu na głowę mieszkańca). Udział inwestycji w wydatkach miasta wynosił 23,7%, znacząco przekraczając średnią dla 12 miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Rzeszowa w zakresie finansowania budżetowego szacujemy na poziomie 96,1.

KZF: finansowanie rynkowe

Środki pochodzące z rynku finansowego można pozyskać np. biorąc kredyt z banku lub emitując obligacje komunalne. Korzyścią z finansowania rozwoju za pomocą środków pochodzących z rynku finansowego jest możliwość zrealizowania inwestycji, na które nie starczyłoby środków w budżecie. Zjawiskiem niekorzystnym jest zadłużanie się miasta.

Pomiar KZF w zakresie finansowania rynkowego obejmuje: relację kosztów obsługi długu do dochodów własnych miasta oraz przyznany miastu rating kredytowy.

Sytuacja Rzeszowa w zakresie finansowania rynkowego wygląda względnie dobrze. Wydatki na obsługę zadłużenia stanowią 3,8% dochodów własnych miasta. Rzeszów dysponuje stosunkowo dobrym ratingiem na poziomie „BBB+” wystawionym przez agencję Fitch, co oznacza, że zadłużenie nie stanowi problemu z punktu widzenia zdolności miasta do spłaty zobowiązań, (z możliwymi problemami w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej).

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Rzeszowa w zakresie finansowania rynkowego szacujemy na poziomie 96,3.

KZF: fundusze europejskie

Dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej, miasta mogą korzystać ze środków rozwojowych dostępnych w ramach funduszy strukturalnych. Są to bezzwrotne dotacje, pokrywające znaczną część kosztów inwestycji służących rozwojowi regionalnemu i poprawie jakości życia mieszkańców. Wykorzystanie tych środków jest dla miasta bardzo korzystne (problemem może być jedynie znalezienie środków na sfinansowanie „wkładu własnego” do projektu).

Pomiar KZF w zakresie funduszy europejskich opiera się na łącznej sumie pozyskanych przez miasto środków z funduszy europejskich, w przeliczeniu na głowę mieszkańca.

Skuteczność Rzeszowa w zakresie pozyskiwania środków unijnych należy uznać za bardzo dobrą w porównaniu z pozostałymi wielkimi miastami Polski. Rzeszów w tej kategorii uzyskał najlepszy wynik w naszym badaniu.

Przy średnim poziomie KZF w zakresie funduszy europejskich dla 12 miast równym 100, KZF dla Rzeszowa szacujemy na poziomie 144,1.

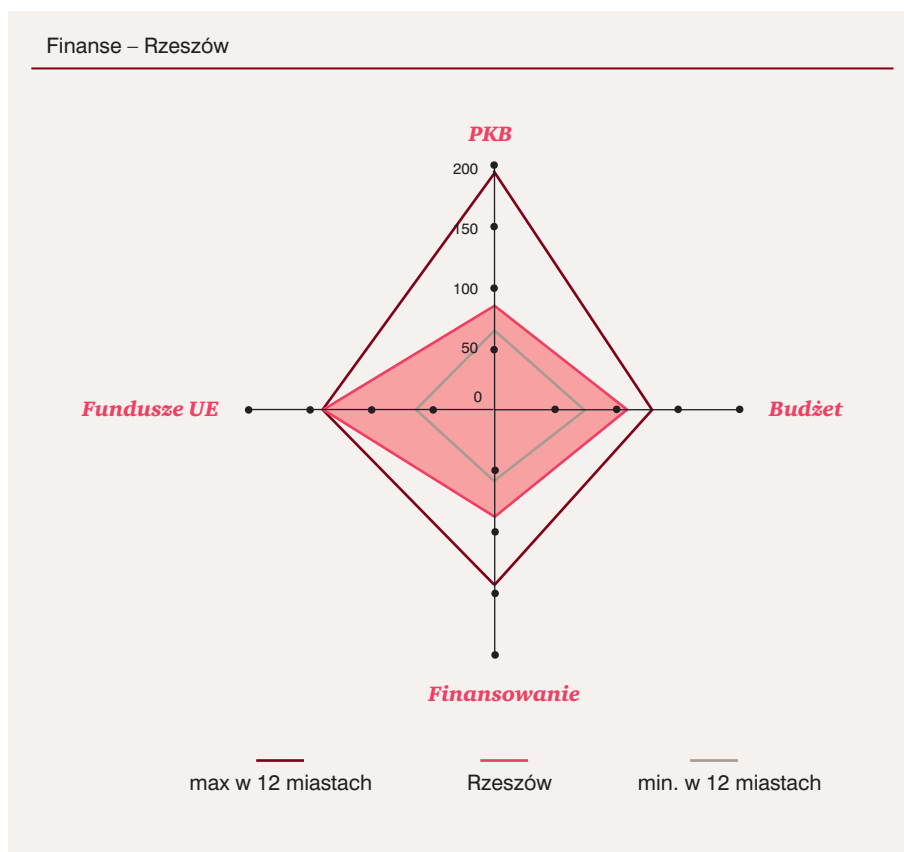
Finanse – Podsumowanie

Kapitał Źródeł Finansowania Rzeszowa: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Źródeł Finansowania oszacowano dla Rzeszowa na poziomie 95,4.

Łączna ocena KZF w przypadku Rzeszowa jest umiarkowanie korzystna. Miasto ma relatywnie niską bazę dochodową, co jest wynikiem dość niskiego PKB na głowę mieszkańca. Na szczęście Rzeszów odnotowuje również najszybszy wzrost PKB wśród badanych miast. Miasto dobrze radzi sobie z finansowaniem budżetowym i doskonale wykorzystał szansę, jaką było wejście Polski do UE – miasto jest liderem w skali kraju w kwestii pozyskiwania środków europejskich przypadających na mieszkańca.

W naszej ocenie w długofalowej strategii miasto powinno wzmocnić bazę dochodową, dbając o utrzymanie i zwiększenie swojej atrakcyjności inwestycyjnej. Szansą dla miasta może być jeszcze dalsze, efektywne wykorzystanie funduszy unijnych.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Źródeł Finansowania oszacowano dla Rzeszowa na poziomie

95,4

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej mierzymy przede wszystkim analizując sukcesy miasta w przyciąganiu inwestorów – zarówno zagranicznych, jak krajowych.

Inwestycje

Dlaczego mierzymy Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej?

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rozumiany jest przede wszystkim jako wykazana w przeszłości zdolność do przyciągania do miasta inwestorów, stanowiąca odbicie generalnych wyobrażeń o atrakcyjności miasta jako miejsca lokalizacji działalności gospodarczej. Kapitał ten nie jest zawsze ściśle powiązany z rzeczywistymi mocnymi i słabymi stronami miasta: zdarza się, że miasta oferujące bardzo dobre warunki są przez inwestorów nagminnie pomijane, podczas gdy inne, oferujące warunki znacznie gorsze, znajdują się na liście miejsc, w których inwestycji dokonuje się najchętniej. Miasto, które nie jest dobrze postrzegane jako miejsce lokowania inwestycji, wszelkimi sposobami powinno dążyć do zmiany tego stanu rzeczy.

Często zdarza się, że zachowanie inwestorów miewa charakter nie do końca racjonalny: kolejne przedsięwzięcia lokują się tam, gdzie ulokowały się poprzednie, choćby nawet warunki oferowane przez inne miasta były lepsze. Zdarza się również, że o lokalizacji inwestycji decydują czynniki subiektywne i drugorzędne: łatwość dotarcia do miasta dla podróżnych biznesowych, sposób potraktowania ich przez lokalną administrację, pierwsze wrażenia z pobytu. Nie zmienia to faktu, że Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej ma kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju miasta.

Definicja Kapitału Atrakcyjności Inwestycyjnej (KAI)

Posiadany Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rzutuje silnie na szanse rozwojowe miasta. Choć formułowane przez biznes oceny atrakcyjności inwestycyjnej nie zawsze są do końca usprawiedliwione, miasto nie ma innego wyboru jak tylko cierpliwie i skutecznie promować swój wizerunek wśród inwestorów.

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej mierzymy przede wszystkim analizując sukcesy miasta w przyciąganiu inwestorów – zarówno zagranicznych, jak krajowych. Zwracamy jednak również uwagę na warunki inwestowania, a więc czynniki, które mogą przyczyniać się do utrwalenia wizerunku miasta jako dobrej lokalizacji.

KAI: atrakcyjność dla inwestorów zagranicznych

Ocena stopnia postrzegania atrakcyjności inwestycyjnej miasta przez firmy zagraniczne bazuje na analizie dokonanych inwestycji oraz na danych o dostępności wykwalifikowanych pracowników.

Wskaźnikami wybranymi do pomiaru KAI w zakresie inwestycji zagranicznych są: liczba dużych inwestorów zagranicznych w mieście, dostępna nowoczesna powierzchnia biurowa oraz liczba absolwentów kierunków technicznych i nauk ścisłych, którzy w ciągu 4 lat opuścili uczelnie zlokalizowane w mieście lub w jego pobliżu (dystans do 50 km) – wszystkie wskaźniki w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że sytuacja Rzeszowa w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych jest trudna i wymaga poprawy. Mimo spektakularnych sukcesów regionu (Dolina Lotnicza), liczba inwestorów zagranicznych aktywnych w mieście odniesiona do liczby mieszkańców kształtuje się na poziomie poniżej średniej w analizowanej grupie. Miasto dysponuje także niewielką podażą nowoczesnych powierzchni biurowych. Na korzyść Rzeszowa przemawia wysoka liczba absolwentów kierunków technicznych i nauk ścisłych, poszukiwanych na rynku pracy.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych oszacowano dla Rzeszowa na poziomie 86,1.

Inwestycje

KAI: ogólna atrakcyjność inwestycyjna

Firmy krajowe dysponują zazwyczaj większą wiedzą na temat rzeczywistych mocnych i słabych stron poszczególnych miast jako miejsca lokalizacji inwestycji od firm zagranicznych, więc ich decyzje mogą bazować na bardziej racjonalnych przesłankach. W analizie bierzemy pod uwagę przede wszystkim duże firmy krajowe, które często – w dłuższym horyzoncie czasowym – mogą mieć sporą swobodę w wyborze miejsca inwestowania. Kolejnym uwzględnionym przy pomiarze zjawiskiem jest rozwój firm innowacyjnych.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KAI w tym zakresie to łączna wielkość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, relacja nakładów inwestycyjnych do majątku trwałego przedsiębiorstw, liczba zlokalizowanych w mieście firm innowacyjnych (wg rankingów Kamerton Innowacyjności i Orły Rzeczpospolitej), ilość projektów finansowanych z programu Innowacyjna Gospodarka (wszystkie wskaźniki odniesione do liczby ludności) oraz poziom płac (stosunkowo niski poziom płac powinien być zachętą dla inwestorów).

Ogólna atrakcyjność inwestycyjna Rzeszowa jest dobra. Miasto jawi się jako miejsce atrakcyjne pod względem inwestycyjnym. Nakłady inwestycyjne na głowę mieszkańca są nieznacznie niższe od średnio obserwowanych w 12 miastach objętych badaniem. Stolica Podkarpacia skutecznie uzupełnia ten niedobór środkami pochodzącymi z unijnego programu Innowacyjna Gospodarka. Rzeszowskie firmy są licznie reprezentowane w rankingach innowacyjności (mocniejszą reprezentację, biorąc pod uwagę wielkość miasta, mają tylko Katowice). Miasto jest także atrakcyjne z punktu widzenia poziomu płac, które kształtują się w Rzeszowie trochę poniżej średniej dla badanej grupy miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI Rzeszowa w zakresie atrakcyjności dla firm krajowych wynosi 124,5.

KAI: warunki inwestowania

W kształtowaniu KAI obserwacje dotyczące warunków inwestowania i prowadzenia biznesu w mieście mogą być czasem ważniejsze od bardziej fundamentalnych atutów miasta, związanych np. z kapitałem ludzkim lub infrastrukturą. W analizie uwzględniamy więc także te czynniki, które mogą z miejsca zachęcić lub zniechęcić przedstawicieli firm, zwłaszcza zagranicznych, do dokonania inwestycji.

Wskaźnikami użytymi do pomiaru KAI w tym zakresie są: procent powierzchni miasta objęty planami zagospodarowania przestrzennego, liczba szkół językowych (aproksymująca znajomość języków obcych przez mieszkańców) oraz liczba miejsc w salach konferencyjnych w hotelach (w relacji do liczby mieszkańców miasta).

Pod względem warunków inwestowania sytuacja Rzeszowa jest umiarkowanie dobra. Procent powierzchni miasta objęty planami zagospodarowania przestrzennego wynosi około 14%, przy średniej dla badanych 12 miast wynoszącej 37%. Jest to najniższy wynik w tej kategorii w naszym badaniu. Sytuację poprawia baza hotelowa i konferencyjna miasta, która jest w Rzeszowie świetnie rozwinięta (w przeliczeniu na mieszkańca najlepiej wśród miast objętych badaniem). Liczba szkół językowych znajduje się na poziomie nieznacznie niższym niż wartość średnia dla badanej grupy miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI Rzeszowa w zakresie warunków inwestowania kształtuje się na poziomie 97,7.

Inwestycje – Podsumowanie

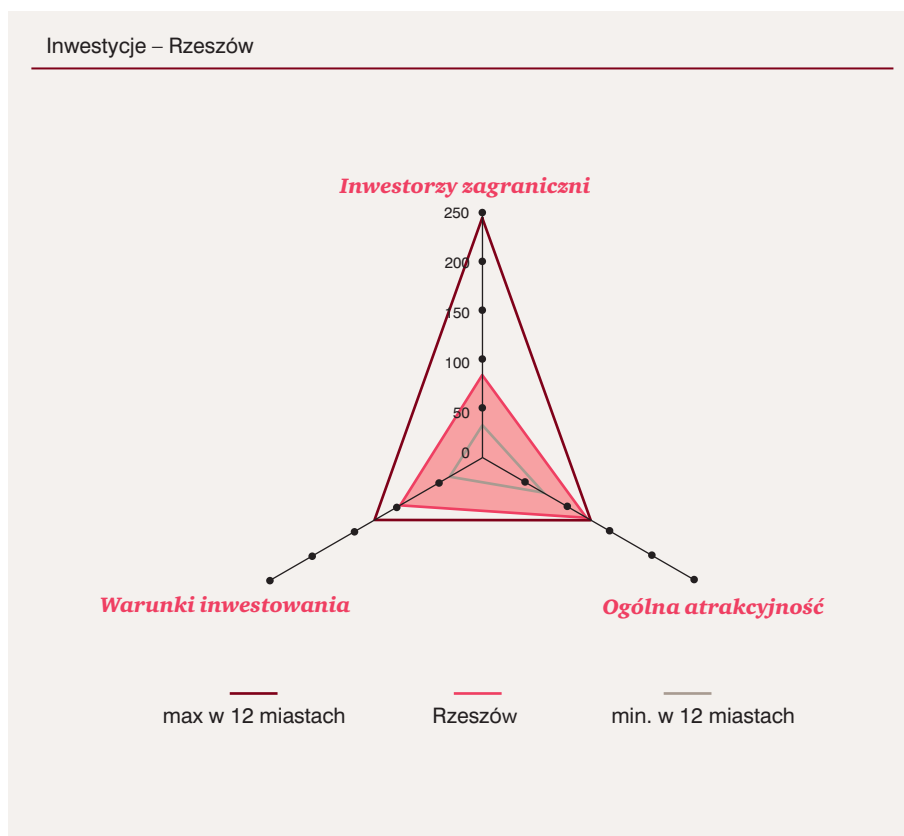
Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Rzeszowa: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Rzeszowa wynosi 98,6.

Łączna ocena Kapitału Atrakcyjności Inwestycyjnej Rzeszowa napawa optymizmem. Ogólna atrakcyjność miasta kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie, głównie za sprawą dużej ilości firm innowacyjnych działających na terenie Rzeszowa oraz skutecznego pozyskiwania środków z funduszy unijnych.

Rzeszów powinien dążyć do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta poprzez stworzenie spójnej strategii urbanistycznej i aktywną promocję miasta wśród inwestorów branżowych w kraju i za granicą. Przewaga konkurencyjna, jaką jest funkcjonowanie w pobliżu Rzeszowa Doliny Lotniczej powinna być bardziej skutecznie wykorzystywana do pozyskiwania nowych inwestorów.

Rzeszów ma także szansę na zwiększenie swojej atrakcyjności w oczach inwestorów dzięki obecnie realizowanej rozbudowanie infrastruktury (końcowy etap budowy autostrady A4, modernizacja linii kolejowej E30). Może to skłonić większą liczbę krajowych firm do inwestycji w pobliżu Rzeszowa.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Rzeszowa wynosi

98,6

Biura w Polsce

Gdańsk

Al. Grunwaldzka 472
80-309 Gdańsk
Tel.: +48 58 552 9000
Fax: +48 58 552 9090

Katowice

ul. Ściegiennego 3
40-001 Katowice
Tel.: +48 32 604 0200
Fax: +48 32 604 0300

Kraków

Centrum Biurowe Lubicz
ul. Lubicz 23a
31-503 Kraków
Tel.: +48 12 433 3500
Fax: +48 12 433 3501

Poznań

Plac Andersa 7
61-894 Poznań
Tel.: +48 61 850 5100
Fax: +48 61 850 5109

Warszawa

Al. Armii Ludowej 14
00-638 Warszawa
pwcpoland@pl.pwc.com
Tel.: +48 22 523 4000
Fax: +48 22 508 4040

Wrocław

Renaissance Business Centre
ul. Świętego Mikołaja 7
50-125 Wrocław
Tel.: +48 71 356 1170
Fax: +48 71 356 1174

Łódź

Green Horizon
ul. Pomorska 106
91-402 Łódź
Tel.: +48 42 664 3300

Rzeszów

ul. Warszawska 18b/84
35-205 Rzeszów
Tel.: +48 502 184 205